

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio pelastustoimen palveluista Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2025

Turvallisuuslautakunta 27.08.2026 § 39
11202/00.01.02.01/2026

Valmistelija

pelastusjohtaja Petri Talikka, puh. 050 509 0726
petri.talikka(at)omahame.fi

Selostus

Hyvinvointialueen hallintosäännön 14 §:n mukaan turvallisuuslautakunnan erityisenä tehtävänä on seurata ja arvioida pelastuspalveluiden lainmukaisuutta, vaikuttavuutta, palvelutason toteutumista sekä raportoida asiasta aluehallitukselle vuosittain.

Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. LVV:n asiantuntija-arvio pelastustoimen palveluista Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2025 on liitteenä.

Asiantuntija-arvion mukaan vuonna 2025 Kanta-Hämeen pelastustoimen palvelutaso toteutui osittain. Onnettomuuksien ehkäisyssä turvallisuusviestintä oli määrällisesti riittävää, mutta kohdentui epätasaisesti, valvontavelka kasvoi ja palontutkinnassa oli puutteita.

Pelastustoiminnassa toimintavalmius oli pääosin riittävä, mutta ensimmäisen yksikön vasteajoissa ja pelastusjoukkueen valmiudessa oli merkittäviä puutteita. Suorituskyvyt olivat pääosin riittäviä, mutta väestön varoittamisessa, paikallisten riskien huomioidnissa ja suunnitelmallisuudessa on kehittämistarpeita. Henkilöstöä ei ole saatu lisättyä tarpeen mukaisesti, sopimushenkilöstön saatavuudessa on haasteita ja kalusto sekä osa kiinteistöistä ikääntyvät. Suunnitelmat ja väestönsuojelun varautuminen ovat osin keskeneräisiä.

Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat henkilöstön ja sopimushenkilöstön vahvistamiseen, valvontavelan vähentämiseen, toimintavalmiuspuutteiden korjaamiseen, väestönsuojelun ja suunnitelmien viimeistelyyn sekä kalusto-, kiinteistö- ja ympäristövahinkojen torjunnan investointien turvaamiseen.

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio 2025 on liitteenä.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 14.5 § kohta 8

Pelastusjohtajan päätösesitys

Turvallisuuslautakunta merkitsee liitteen Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvion tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Asiaote / aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Pelastustoimen palvelut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2025

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Koonnut Jari Valtanen

Tekijät: Anna Ahola, Sari Heinänen, Jussi Herranen, Kai Horelli, Vesa Hällfors, Johannes Ketola, Pauliina Kopra, Valtteri Korhonen, Tero Kuusisto, Arto Laine, Jari Laine, Sampsa Lintunen, Piia Manninen, Eero Nyman, Outi Ohtamaa, Jorma Pikkarainen, Jarno Soisalo & Jari Valtanen (toim.)

ISBN (PDF): 000-000-000-000-0

ISSN (verkkojulkaisu): 0000-0000

URN:ISBN:000-000-000-000-0

Julkaisun osoite: xxxx

Sivumäärä: 104104

Kieli: Suomi

Julkaisija: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Osasto ja yksikkö: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Tekijät: Jari Valtanen (toim.) & al.

Julkaisun nimi: Pelastustoimen palvelut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2025

Tiivistelmä:

Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille.

Vuonna 2025 Kanta-Hämeen pelastustoimen palvelutaso toteutui osittain. Onnettomuuksien ehkäisyssä turvallisuusviestintä oli määrällisesti riittävää, mutta kohdentui epätasaisesti, valvontavelka kasvoi ja palontutkinnassa oli puutteita.

Pelastustoiminnassa toimintavalmius oli pääosin riittävä, mutta ensimmäisen yksikön vasteajoissa ja pelastusjoukkueen valmiudessa oli merkittäviä puutteita. Suorituskyvyt olivat pääosin riittäviä, mutta väestön varoittamisessa, paikallisten riskien huomioinnissa ja suunnitelmallisuudessa on kehittämistarpeita. Henkilöstöä ei ole saatu lisättyä tarpeen mukaisesti, sopimushenkilöstön saatavuudessa on haasteita ja kalusto sekä osa kiinteistöistä ikääntyvät. Suunnitelmat ja väestönsuojelun varautuminen ovat osin keskeneräisiä.

Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat henkilöstön ja sopimushenkilöstön vahvistamiseen, valvontavelan vähentämiseen, toimintavalmiuspuutteiden korjaamiseen, väestönsuojelun ja suunnitelmien viimeistelyyn sekä kalusto-, kiinteistö- ja ympäristövahinkojen torjunnan investointien turvaamiseen.

Asiasanat: pelastustoimi, asiantuntija-arvio, palvelutaso, hyvinvointialue

Informationssida

Publikationsseriens namn och nummer: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Avdelningen och enhet: Avdelningen för räddningsväsendet och beredskapen, enheten för räddningsväsendet

Sammanställd av: Jari Valtanen (toim.) & al.

Publikationens titel: Pelastustoimen palvelut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2025

Referat:

Text...

Ämnesord: räddningsväsendet, expertbedömning, servicenivå, välfärdsområde

Sisällys

Kuvailulehti.....	3
Informationssida	4
Sisällys	5
1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2. Pelastustoiminnan palvelut	32
3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	71
4. Väestönsuojelun palvelut	82
5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	93
6. Menetelmät ja laatuseloste	100
Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto	103

Lukijalle

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 14 §:n mukaisesti pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain.

Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2026 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään myös Lupa- ja valvontaviraston valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Arviointityössä voidaan hyödyntää myös hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoja (Pronto). Arvioinnin laatimiseen osallistui Lupa- ja valvontaviraston Pelastustoimen yksikön koko henkilöstö. Arvioinnissa on hyödynnetty julkisen aineiston käsittelyssä ja tiivistämisessä tekoälyä.

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueen pelastustoimen riskiperusteista suunnittelua.

Kiitämme Kanta-Hämeen hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehitystarvetta. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Hyvinvointialue tuo selvityksessään esille, että toimintaympäristössä ei ole tapahtunut oleellisia palvelujen tuottamiseen vaikuttavia muutoksia. Alueeseen kohdistuu kuitenkin taloudellisia säästövelvoitteita ja hallinnollisia muutospaineita, jotka vaikuttavat palvelujen tuottamiseen.

1.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen ja pelastussuunnitelmien laatimisen ohjaus
- poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Neuvontaa voidaan antaa muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelujen kautta. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa turvallisuuskoulutus, turvallisuusneuvonta, yleisötapahtumat, sosiaalisen median viestintä ja muu mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2025 toimintaympäristössä ei tapahtunut olennaisia muutoksia, jotka olisivat muuttaneet onnettomuuksien ehkäisyn tehtävien sisältöä tai laajuutta. Taloudelliset säästöpainet ja rekrytointirajoitteet heikensivät kuitenkin henkilöstöresurssien saatavuutta ja vaikuttivat palveluiden tuottamiseen. Toimintaympäristön epävarmuus korosti valvonnan ja ohjauksen kohdentamista kriittisiin kohteisiin.

Pelastuslaitoksen valvonta- ja turvallisuusviestintäsuunnitelmien mukaan ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa väestön ja alueen toimijoiden kykyä varautua onnettomuuksiin, toimia oikein onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä rajoittaa onnettomuuksien seurauksia. Toiminnan lähtökohtana on ollut riskiperusteisuus ja vaikuttavuus.

Vuonna 2025 ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää toteutettiin osana kaikkea onnettomuuksien ehkäisyn toimintaa. Palvelut kytkeytyivät erityisesti valvontatoimintaan, palotarkastuksiin, onnettomuustilanteisiin sekä muuhun viranomaisyhteistyöhön. Tavoitteena oli tavoittaa sekä yksittäiset kansalaiset että toiminnanharjoittajat tilanteissa, joissa turvallisuustietoa voidaan parhaiten hyödyntää käytännön toiminnassa.

Pelastuslaitos on kehittänyt ohjauksen ja neuvonnan palveluiden saatavuutta. Tarkasteluvuoden viimeisellä neljänneksellä pelastuslaitokselle rekrytoitiin määräaikainen turvallisuuskouluttaja. Tästä saadut kokemukset olivat lupaavia sekä asiakkaiden, että pelastuslaitoksen näkökulmasta. Turvallisuusviestinnän laadussa tapahtui merkittävä parannus tarkasteluvuoden loppupuolella.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä ei ole tarkempia linjauksia rakentamisen ohjauksesta, omatoimisen varautumisen tukemisesta eikä pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjauksesta.

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos huolehtii ohjauksesta, neuvonnasta sekä turvallisuusviestinnästä ja -koulutuksesta. Turvallisuusviestinnällä tavoitellaan vuosittain noin 10 prosenttia väestöstä, ja toiminnan painopisteet määritetään vuosittain valvonta- ja turvallisuusviestintäsuunnitelmissa. Kohderyhmien valinnassa huomioidaan elinkaarimalli ja valtakunnalliset linjaukset, ja kohderyhminä ovat erityisesti lapset ja nuoret, nuoret aikuiset, sosiaalihuollon asiakkaat ja henkilöstö sekä asumisturvallisuuden erityisryhmät.

*Turvallisuus-
viestintään liittyvät
määrät ja
tavoitteet
saavutettiin.*

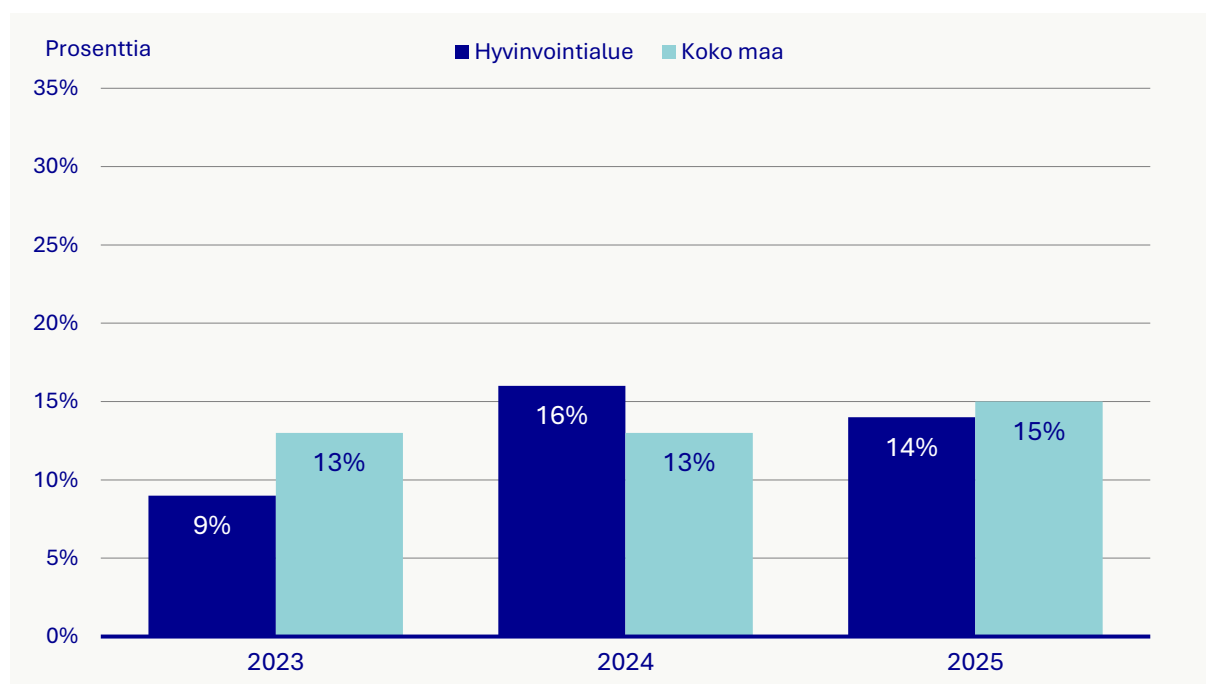
Pelastussuunnitelmien ja poistumisturvallisuusselvitysten laatimista ohjataan koulutuksella ja valvonnan yhteydessä, ja ohjaukseen ja neuvontaan osallistuu koko henkilöstö. Toimintaa tuetaan vähintään kolmen henkilötyövuoden resurssilla, ja sopimuspalokunnat osallistuvat turvallisuusviestintään. Lisäksi pelastuslaitokseen perustetaan palotarkastajan virka vastaamaan asiakaspalvelun, viestinnän sekä ohjauksen ja neuvonnan tarpeisiin.

Palvelutasopäätöksessä kehittämistarpeeksi on tunnistettu palotarkastajan viran perustaminen palvelutason toteuttamiseksi sekä turvallisuusviestinnän kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen viestinnän ja muiden toimialojen kanssa.

Pronton tilastot

Kanta-Hämeen pelastuslaitos järjesti Pronto-järjestelmästä saadun tilastotiedon perusteella vuonna 2025 yhteensä 292 turvallisuusviestintään liittyvää tilaisuutta, johon osallistui 23 238 henkilöä. Tilaisuuksien osallistujamäärä vastaa 14 prosenttia hyvinvointialueen asukasmäärästä. Valtakunnallisesti turvallisuusviestintään osallistui keskimäärin 15 prosenttia alueen väkiluvusta. Prosentuaaliset osuudet turvallisuusviestinnällä tavoitettujen henkilöiden määrästä hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 1).

Turvallisuusviestinnän toteuma Kanta-Hämeen hyvinvointialueella¹

Kuva 1: Kooste turvallisuusviestinnällä tavoitettujen asukkaiden määrästä vuosina 2023–2025.

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026.

Turvallisuusviestintätilaisuudet jakautuivat valistuskampanjoihin (36 kappaletta), messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin (69 kappaletta), turvallisuusneuvontaan (55 kappaletta) sekä turvallisuuskoulutukseen (132 kappaletta). Erilaisiin turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden prosenttiosuudet koko turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuvasta henkilömäärästä sekä vertailu edelliseen vuoteen ja valtakunnallisiin keskiarvoihin on esitetty alla (Taulukko 1).

Kooste turvallisuusviestinnästä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella²

Taulukko 1: Tilaisuuksien määrät ja toteutustavat vuonna 2025.

	Vuosi 2025	Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2025
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	292 kpl (*1,7)	190 kpl (*1,1)	(*1,6)
Osallistujia väkiluvusta	14 % (23 238 hlöä)	16 % (27 254 hlöä)	15 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	17 %	11 %	10 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	61 %	68 %	57 %
Turvallisuusneuvonta	6 %	4 %	8 %
Turvallisuuskoulutus	15 %	17 %	25 %

Turvallisuusviestintä jakautuu alueen eri kuntien välillä siten, että eniten turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin Hämeenlinnassa, jossa tilaisuuksien lukumäärä oli 137, ja vähiten tilaisuuksia järjestettiin Hattulassa ja Humppilassa, joissa tilaisuuksien lukumäärä oli neljä. Suurin osallistujamäärä suhteessa väkimäärään oli Tammelassa (38 %) ja pienimillään Hattulassa (yksi prosentti). Sellaisia kuntia, joissa turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin 10 tai vähemmän, ja joissa tavoitettiin viisi prosenttia tai vähemmän asukkaista, oli alueella yksi kappale. Lisäksi alueella oli kaksi tilaisuutta, jotka kohdistuvat koko alueelle eli Pronto-järjestelmään ei ole määritelty yksittäistä tapahtumakuntaa.

² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026 & 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tarpeessa ei ole raportoitu muutoksia. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä toteutuvat pääosin palvelutasopäätöksen mukaisesti ja ovat kiinteä osa onnettomuuksien ehkäisyn kokonaisuutta.

Alue ei ole eritellyt tarkemmin yleisen ohjauksen ja neuvonnan palvelutarpeita, palveluiden toteuttamista tai kehitystarpeita. Selvityksen perusteella ohjausta ja neuvontaa toteutetaan muun muassa valvonnan yhteydessä. Annettujen tietojen perusteella ei tarkempaa arviota pelastustoimelle kuuluvan ohjauksen ja neuvonnan toteutumisesta voida tehdä.

Pelastuslaitoksella on käytössä erillinen neuvontapalvelu. Pelastuslaitoksen verkkosivujen mukaan pelastuslaitoksella on puhelimitse järjestetty päivystävän palotarkastajan palvelu keskiviikko ja torstai aamupäivisin

Alueella on järjestetty 292 turvallisuusviestintätilaisuutta. Pelastuslaitos on tavoittanut ja ylittänyt palvelutasopäätöksessä asetetut turvallisuusviestinnän tavoitteet. Pelastuslaitos on kuitenkin tavoittanut turvallisuusviestinnällä valtakunnallista keskiarvoa hieman vähemmän osallistujia. Turvallisuusviestinnän vaikuttavuutta on kehitetty, mutta toteutuksessa on havaittavissa puutteita resursoinnissa ja alueellisessa kohdentumisessa.

Turvallisuusviestinnän saatavuus ei ole alueella yhdenvertaista. Pronon tilastojen mukaan tapahtumat jakautuivat epätasaisesti alueen eri kuntien välillä. Kohdentamisessa on merkittäviä eroja.

Alue on tuonut kehittämistarpeena esiin resursoinnin parantamisen sekä turvallisuusviestinnän laadun ja yhteistyön kehittämisen.

Kehitystarpeet liittyvät erityisesti sekä resursoinnin vahvistamiseen että alueellisen yhdenvertaisuuden varmistamiseen.

1.2. Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ja vahinkojen ehkäisy sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyä ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3³. Pelastuslaitokset suorittavat pääsääntöisesti palontutkinnan tasoilla 1 ja 2.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan nimettyjen palontutkijoiden määrä on edelleen vähäinen, ja henkilöstöresurssien lisäämiselle on tarvetta. Nykyresursseilla tutkintojen toteuttaminen edellyttää priorisointia, mutta valtaosa tutkintakynnyksen ylittävistä tapauksista pystytään käsittelemään. Dokumentoinnissa painopistettä on siirretty tulosten sisäiseen tiedottamiseen Pronto-järjestelmän kirjaamisen sijaan.

Sosiaalisen median kautta jaettu tieto on tavoittanut aiempaa laajemmin kansalaisia myös tiedotusvälineiden kautta. Toimintamallien erilaisuuden vuoksi tutkintatulosten vertailtavuus on vaikeaa.

³ Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksen mukaan palontutkintaa jatketaan nykyisen toimintamallin mukaisesti. Tason 1 tutkinta tehdään kaikista tulipaloista pelastustoiminnan johtajan vastuulla, ja tason 2 tutkintoja toteutetaan vähintään 20 vuosittain kohdennetusti. Pelastuslaitos ylläpitää valmiutta tason 3 tutkintaan, ja toteuttaa teematutkintaa valtakunnallisten linjausten sekä seurantarpeiden mukaisesti. Tutkintatulokset kirjataan valtakunnalliseen tietojärjestelmään ja niiden hyödyntämistä kehitetään kansallisten suositusten mukaisesti. Palontutkintaan varataan vähintään 0,7 henkilötyövuoden resurssi, ja palvelutasokaudella koulutetaan vähintään kaksi uutta palontutkijaa.

Kehittämistarpeet kohdistuvat palontutkijoiden määrän lisäämiseen ja osaamisen vahvistamiseen, vaikka palvelutaso on pääosin turvattavissa nykyresursseja uudelleenkohdentamalla.

Pronton tilastot

Alueella on Prontosta saadun tilaston mukaan ollut vuonna 2025 yhteensä 380 kappaletta tulipaloja, joista vakavia henkilö tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneita tulipaloja oli yhteensä kuusi kappaletta. Pelastuslaitos on suorittanut viime vuoden aikana yhteensä 333 palontutkintaa vähintään tasolla 1. Tasolla 2 on tehty neljä palontutkintaa. (Taulukko 2.)

Tulipalojen määrä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁴

Taulukko 2: Kooste kaikki tulipaloista ja tutkituista tulipaloista vuonna 2025.

	Alue	Koko maa
Tulipaloja yhteensä	380 kpl	11 270 kpl
Tulipalot, joissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja	6 kpl	202 kpl
Tulipalot, joissa syttymissyö arvioitu vähintään tasolla I	333 kpl	9974 kpl
Tulipalot, jotka tutkittu tasolla II	4 kpl	363 kpl

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 tulipalojen syttymissyöä alueella ei ole voitu arvioida 47 tapauksessa (12 %). Tutkinnoissa, joissa syttymissyöä ei voida arvioida, alue on 12 prosentin osuudella hieman valtakunnallista keskitasoa (11 %) heikempi.

Taulukossa 3 on esitetty tarkemmat tiedot palontutkinnasta alueella vuodesta 2025. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista 50 prosentissa tutkinnan laajuus ei ole päätettyä palvelutasoa. (Taulukko 3.)

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palontutkinta Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁵

Taulukko 3: Kooste palontutkinnasta vuonna 2025.

	Alueen %-osuus	Koko maan %-osuus
Tulipalon syttymissyy on voitu arvioida kaikista tulipaloista	88 %	89 %
Tason II palontutkinnat kaikista tulipaloista	1 %	3 %
Tason II palontutkinnat syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	7 %	20 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	75 %	84 %
Tason II palontutkinnat yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	33 %	63 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista tulipaloista (* edellinen vuosi)	50 % (*42 %)	72 % (*75 %)

Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan vuonna 2025 tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutetuista paloista poliisille ilmoitettiin 38 prosentissa (65 kappaletta) kaikista tapauksista (173 kappaletta). Tahallisia paloja ilmoitettiin 58 prosenttia ja tuottamuksellisia paloja 34 prosenttia. Lisäksi paloja, joiden syttymissyytä ei voi arvioida, ilmoitettiin 15 prosenttia. Tarkemmat tiedot tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisesta alueella on esitetty alla (Taulukko 4).

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁶

Taulukko 4: Kooste ilmoittamisesta vuonna 2025

	Alue	Koko maa
Tahallisia ja tuottamuksellisia paloja yhteensä	173 kpl	4734 kpl
Ilmoitettujen lukumäärä	65 kpl	2286 kpl
Ei ilmoitettujen lukumäärä	108 kpl	2448 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	38 %	48 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	32 %	52 %

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Palontutkinnan palvelun saatavuus ei vastaa kaikilta osin päätettyä palvelutasoa. Palontutkinnan tuloksista kerrotaan aktiivisesti turvallisuusviestinnässä.

Tulipalojen määrä vuonna 2025 oli 380, ja niissä syttymissyy arvioitiin 88 %:ssa vähintään tasolla 1. Tulipaloja tutkitaan muihin pelastuslaitoksiin verrattuna vähemmän.

Tahallisten ja tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille ei toteudu säädösten edellyttämällä tasolla, ja ilmoituksista toteutui vain 38 prosentissa kaikista tapauksista.

Tulipalojen syttymissyy on kyetty arvioimaan valtakunnallista keskiarvoa hieman harvemmin.

Keskeisimmin palontutkintaan liittyvät kehitystarpeet ovat henkilöstövoimavarojen lisääminen sekä poliisille tapahtuvan ilmoitusmenettelyn parantaminen.

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä sosiaali- ja terveysturvan viranomaiset. Nuohoojat ovat myös keskeisiä yhteistyötahoja.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävä yhteistyö on suunnitelmallista, monitasoista ja kiinteä osa pelastuslaitoksen toimintaa. Yhteistyötä tehdään laajasti eri viranomaisten, kuntien, hyvinvointialueen toimijoiden, järjestöjen, yritysten sekä asukkaiden kanssa, ja sen tavoitteena on tukea palvelutasopäätöksessä asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä alueen kokonaisturvallisuutta.

Yhteistyö toteutuu käytännössä monipuolisin toimintamuodoin, kuten viranomaislausuntoina, asiantuntijatehtävinä, yhteistarkastuksina, koulutuksina ja harjoituksina sekä yhteisen turvallisuusviestinnän ja tilannekuvan jakamisen kautta. Lisäksi yhteistyöhön kuuluu onnettomuuksista ja läheltä piti -tilanteista saatujen havaintojen hyödyntäminen sekä osallistuminen alueelliseen turvallisuussuunnitteluun ja riskianalyysityöhön.

Yhteistyötä kohdennetaan riskiperusteisesti, erityisesti väestön haavoittuviin ryhmiin ja asumisturvallisuuden parantamiseen, ja kumppaneita koulutetaan muun muassa onnettomuusriski-ilmoittamiseen. Yhteistyön avulla on parannettu viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä kykyä tunnistaa riskejä varhaisessa vaiheessa ja kohdentaa ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä vaikuttavasti.

Selvityksen mukaan yhteistyöllä on saavutettu myönteisiä vaikutuksia turvallisuuskulttuuriin, varhaiseen puuttumiseen ja väestön turvallisuustietoisuuteen. Esimerkiksi moniviranomaisyhteistyöhön perustuvat toimintamallit sekä yhteinen viestintä ovat lisänneet turvallisuusneuvonnan tavoittavuutta ja tukeneet kotona asumisen turvallisuutta.

Yhteistyötä pidetään kokonaisuutena vaikuttavana ja keskeisenä osana pelastuslaitoksen lakisääteisten tehtävien toteutumisesta, mutta toiminnan kehittämistä on edelleen tarpeen jatkaa erityisesti palvelujen sujuvoittamiseksi ja eri toimijoiden kyvykkyyden vahvistamiseksi tunnistaa ja korjata turvallisuusriskejä.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos jatkaa tapahtumaturvallisuusyhteistyötä vakiintuneen käytännön mukaisesti, käsittelee onnettomuusriski-ilmoitukset ja nuohouksessa havaitut viat valvontasuunnitelman sekä toteutuneen käytännön mukaisesti. Lisäksi pelastuslaitos tekee aktiivista viranomaisyhteistyötä maankäyttö- ja rakentamisasioissa (lausunnot ja neuvonta) sekä osallistuu alueelliseen ja paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön hyvinvointialueen, kuntien ja maakuntaliiton puitesopimuksen mukaisesti.

Lisäksi palvelutasopäätöksessä tunnistetaan, että pelastuslain muutos (palovaroittimen kunnossapitovastuun siirtyminen omistajalle) voi lisätä havaittujen onnettomuusriskikohteiden määrää ja siten kasvattaa yhteistyötarvetta riskikohteiden tunnistamisessa ja käsittelyssä. Pelastuslaitos jatkaa ja vahvistaa monipuolista yhteistyötä (viranomaiset, yritykset, yhteisöt) rakennetun ympäristön, asumisen ja tapahtumien turvallisuuden kehittämiseksi, kohdentaa resurssia myös valtakunnallisiin yhteistyöfoorumeihin ja asiantuntijaverkostoihin toimintatapojen yhtenäistämiseksi sekä osallistuu aktiivisesti kuntien kanssa turvallisen asuinympäristön ja infrastruktuurin suunnitteluun ja ylläpitoon riittävällä, joustavasti käytettävällä resurssilla prosesseja viivästyttämättä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alue on tunnistanut keskeiset yhteistyötahot, joita ovat selvityksen mukaan erityisesti hyvinvointialueen sote-toimijat, kunnat, poliisi ja muut viranomaiset sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja asukkaat.

Selvityksessä kuvattu yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi vastaa osittain alueen tarpeita ja tavoitteita, mutta yhteistyön tavoitteellisuus ja yhteys palvelutasopäätöksessä asetettuihin tavoitteisiin jää osin epäselväksi.

Alue on tuonut esiin, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävään yhteistyöhön on riittävät resurssit. Alueen arvion mukaan yhteistyö on säännöllistä ja suunnitelmallista, tavoitteellista, monipuolista ja vaikuttavaa, mikä tukee palvelutasopäätöksessä asetettuja tavoitteita.

Kehitystarpeita ja tavoitteisiin pääsyä ei voida tarkemmin arvioida annetuilla tiedoilla, sillä ne on kuvattu melko yleisellä tasolla, eikä yhteistyölle ole asetettu selkeitä mittareita tai systemaattista seurantaa, vaikka yhteistyö näyttäytyy toimivana käytännön toimintana.

1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan onnettomuuskehityksen seuranta perustuu pääosin palontutkinnassa tuotettuun tietoon, koska tilastoaineisto ei mahdollista luotettavaa ilmiö- ja trenditarkastelua. Palontutkinnan avulla on tunnistettu keskeisiä riskejä, syttymissyitä ja ilmiöitä, joita on hyödynnetty pelastuslaitoksen toiminnan suunnittelussa, kohdentamisessa sekä turvallisuusviestinnässä.

Onnettomuuskehityksen seurannan tavoitteena on myös pelastustoimen riskiympäristön tunnistaminen osana riskianalyysityötä.

Seurannan tuloksia on käsitelty sisäisesti ja hyödynnetty oman toiminnan kehittämisessä. Lisäksi havaintoja on välitetty yhteistyöviranomaisille ja hyödynnetty yhteisessä ilmiöseurannassa, esimerkiksi poliisin kanssa toteutetussa teemaseurannassa.

Kokonaisuutena tarkastellen onnettomuuskehityksen seuranta on tuottanut johtopäätöksiä, jotka ovat johtaneet sekä konkreettisiin toimenpiteisiin että yhteistyön ja toimintatapojen kehittämiseen. Seurantamalli on todettu toimivaksi, mutta laajempi ilmiötason analyysi edellyttää jatkossa alueellisemman ja valtakunnallisen tarkastelun vahvistamista. Selvityksessä on tuotu esiin, että seurantaa olisi syytä tehdä esimerkiksi yhteistyöalueittain tai verrokkiryhmittäin. Onnettomuuskehityksen seuranta olisi alueen mukaan luonteva yhteistyöalueen tilannekeskuksen tehtävä. Selkeät trendit kyetään tunnistaman myös paikallisesti, mutta ilmiötasoista analyysiä ei tällä otannalla ole mahdollista tuottaa. Myös käytettävät analyysitekniikat sekä seurannasta muodostuvan tilannekuvan jakaminen olisi syytä määrittää kansallisesti.

Selvityksen mukaan keskeiset onnettomuuksien ehkäisyn yleiset kehittämistarpeet kohdistuvat resurssien riittävyyden varmistamiseen, asiantuntijaosaamisen vahvistamiseen sekä tiedolla johtamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämiseen. Lisäksi toimintaympäristön muutosten huomioiminen ja sääntelyn monimutkaistumiseen vastaaminen edellyttävät toiminnan suunnitelmallista kehittämistä.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos seuraa aktiivisesti koko toiminta- ja valvonta-alueellaan onnettomuuskehitystä ja reagoi tarvittaessa tapauskohtaisella harkinnalla resursseja uudelleen kohdentamalla. Pääsyöte onnettomuuskehityksestä tuotetaan omien resurssien havaintojen ja valtakunnallisten onnettomuustrendien ja teematutkintojen tuottaman tiedon avulla. Palojen syttymissyitä pelastuslaitoksen palontutkijat seuraavat jatkuvasti. Pelastuslaitos vie kehityksestä tehtävät johtopäätökset tiedoksi muille viranomaisille hyödyntäen muun muassa Kanta-Hämeen turvallisuusfoorumia.

Palvelutasopäätöksen kehittämistarpeiden tarkastelun mukaan palvelutaso voidaan turvata nykyresursseilla niitä tarvittaessa uudelleenkohdentamalla. Tietovarantojen hyödyntämistä tulee selvittää ja luoda toimintamalli tiedolla johtamisen hyödyntämisen toiminnan kehittämissä sekä vahvistaa hyvinvointialueen toimialojen välistä yhteistyötä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seurannan tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Onnettomuuskehityksen seuranta pohjautuu alueella vahvasti palontutkinnan tuloksiin. Seuranta on johtanut konkreettisiin toimenpiteisiin sekä yhteistyön ja toimintatapojen kehittämiseen.

Seurannalla saatujen tietojen perusteella tehdään toimenpiteitä onnettomuuskehitykseen vaikuttamiseksi tai palveluiden kohdentamiseksi. Onnettomuuskehityksen seurannan tietoja on hyödynnetty muun muassa oman toiminnan suunnittelussa, viestinnän kohdentamisessa ja riskianalyysityössä. Myös yhteistyöviranomaisille on välitetty havaintoja.

Pelastuslaitos ei aktiivisesti seuraa onnettomuusuhkia ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä osana toimintaansa. Alue kokee, että onnettomuuskehityksen seuranta olisi syytä keskittää esimerkiksi yhteistyöalueen tilannekeskukselle.

Onnettomuuskehityksen resursoinnissa ei ole raportoitu puutteita. Alueen selvityksessä annetut tiedot ovat tältä osin hyvin yleisellä tasolla ja puutteellisia.

Keskeisimmin onnettomuuskehityksen seurantaan liittyvät tunnistetut kehitystarpeet ovat resurssien riittävyys sekä tiedolla johtamisen kehittäminen. Lisäksi toimintaympäristön muutokset korostavat analyysi- ja seurantatarvetta.

1.5. Valvontatehtävät

Pelastuslaitokset valvovat pelastuslain 2 ja 3 lukujen säännösten noudattamista sekä kemikaalilainsäädännön perusteella kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia.

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat pelastuslain mukaisia velvoitteitaan.

Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Pelastuslain lisäksi kemikaalilainsäädännössä on määritelty pelastusviranomaiselle valvontatehtäviä. Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Pelastusviranomainen valvoo myös ilotulitteiden kaupan varastointia ja luovutusta yksityiseen käyttöön sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteena yleisötilaisuuksissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Kanta-Hämeen pelastuslaitos on laatinut valvontasuunnitelman pelastustoimen lakisääteisten valvontatehtävien toteuttamiseksi. Valvontasuunnitelman keskeisenä lähtökohtana on riskiperusteisuus ja valvontatoiminnan vaikuttavuus. Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen valvontatyö on hajautettu lähes kaikille pelastustoimen päällystötehtävissä toimiville tehden valvontatoiminnasta erittäin kustannus- ja resurssitehokasta. On kuitenkin syytä tarkkailla tehokkuuden merkitystä valvontatoiminnan laadullisiin tai määrällisiin tavoitteisiin nähden. Varsinainen onnettomuuksien ehkäisyn vastuualue on varsin pieni. Vastuualue tuotti ohjauksen ja neuvonnan lisäksi merkittävän osan valvontatehtävistä. Valvonnan suunnittelu on onnettomuuksien ehkäisyn vastuualueen tehtävänä.

*Määräaikaisen
valvonnan
saatavuus eri
kohteissa ja
alueella ei ole
yhdenvertaista.*

Vuonna 2025 onnettomuuksien ehkäisyn valvontatoimintaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontaa suunnattiin ensisijaisesti niihin kohteisiin ja asiakasryhmiin, joissa onnettomuusriski tai onnettomuuksien seurausten vakavuus on arvioitu suurimmaksi.

Onnettomuuksien ehkäisyn resursointi oli vuonna 2025 edelleen tarpeeseen nähden alimitoitettu ja myös vuodelta 2025 kertyi määräaikaiseen valvontaan kohdentuvaa valvontavelkaa. Resurssivajeesta huolimatta valvontatyön laatu pyrittiin varmistamaan ja pitämään korkealla tasolla. Valvontatyön suunnitelmallisuus ei toteutunut kaikilta osiltaan.

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutarpeessa tapahtui vuoden 2025 aikana selkeä määrällinen ja laadullinen muutos. Paloriskiasumiseen liittyvien tehtävien määrä jatkoi kasvuaan, mikä johti myös asiakaskontaktien ja ns. riskiasiakkaiden määrän kasvuun.

Hyvinvointialueen antamassa vuosittaisessa selvityksessä ei ole eritelty kemikaalilainsäädännön valvontatehtäviä tai niiden tilaa.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos järjestää valvontatoiminnan vuosittaisen, riskiperusteisen valvontasuunnitelman mukaisesti toteuttaen noin 800–1000 palotarkastusta, hyödyntäen itsearviointia, varaamalla toimintaan vähintään kahdeksan henkilötyövuotta ja noudattaen valtakunnallisia käytäntöjä sekä vahvistettua maksupolitiikkaa.

Aluehallintoviraston valvontakäynti 2025

Aluehallintoviraston valvontakäynnillä 2025 tehtyjen havaintojen mukaan valvonnan toteuma jää tavoitteesta, tekemättömät tarkastukset siirtyvät seuraavalle vuodelle (2026) ja voivat kasvattaa valvontavelkaa, jonka keskeisinä taustatekijöinä ovat alimitoitettut resurssit, kasvavat tehtävämäärät ja henkilöstökuormitus.

Aluehallintovirastojen vuoden 2024 teemavalvonta koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2024 teemavalvonnan koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää. Teemavalvonnan mukaan alueella oli kehitettävää muussa asiakirjaohjauksessa, onnettomuuskehityksen seurannassa, toimenpiteiden ja resurssien määrittelyssä sekä valvontatyössä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimenpiteitä vaativia puutteita havaittiin riskiarviossa ja palvelutasopäätöksessä, ja valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnissa. Teemavalvontaa koskevat tarkemmat tiedot on esitetty alla.

Valvontatehtävissä havaitut kehitystarpeet vuonna 2024 Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁷

Taulukko 5: Kooste valvontatehtävien kehitystarpeista.

	Kunnossa	Vaatii kehittämistä	Vaatii toimenpiteitä
Riskiarvio ja palvelutasopäätös			●
Muu asiakirjaohjaus		●	
Onnettomuuskehityksen seurannan huomioiminen		●	
Valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointi			●
Valvontasuunnitelman ja palvelumaksujen voimassaolo ja saatavuus	●		
Valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittely		●	
Valvontatyö häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa		●	

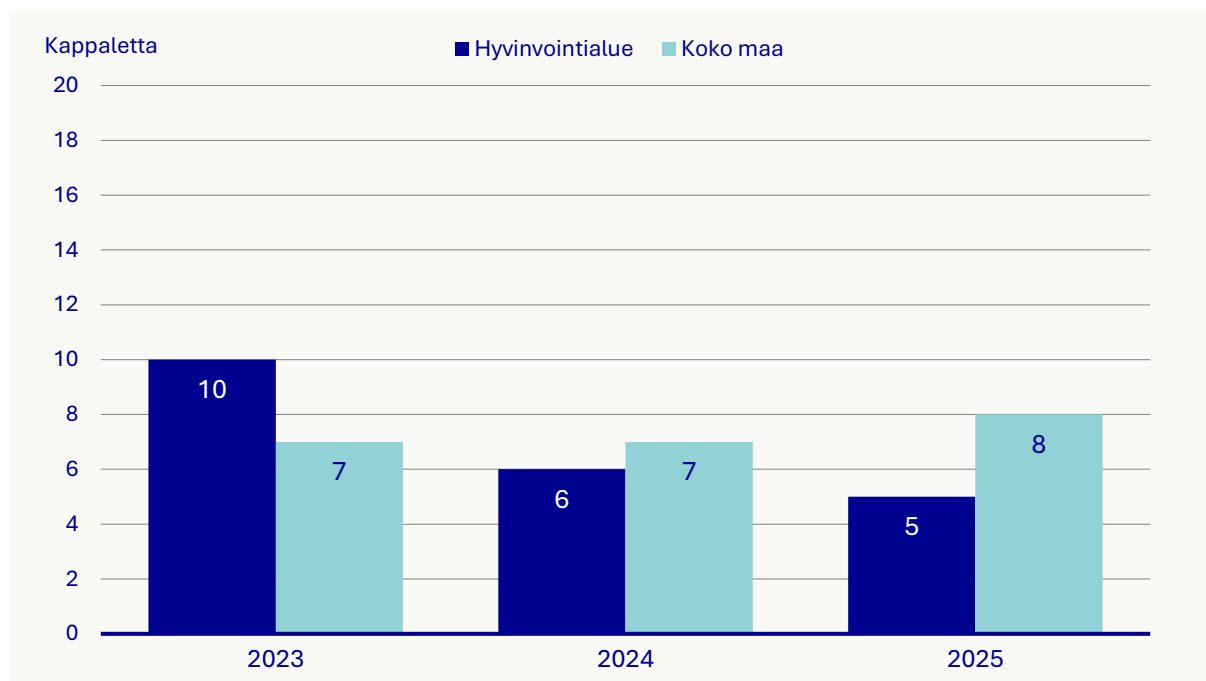
Vuoden 2024 jälkeen tehtyjä korjaustoimenpiteitä ei ole tässä taulukossa huomioitu, joten taulukko ei kaikilta osin välttämättä ole ajan tasalla.

Pronton tilastot

Prontosta otetun tilaston mukaan pelastuslaitos suoritti vuonna 2025 yhteensä 885 palotarkastusta, pois lukien jälkitarkastukset. Palotarkastuksia 1000 asukasta kohti alueella oli yhteensä viisi kappaletta. Valtakunnallisesti palotarkastuksia 1000 asukasta kohti suoritettiin koko maassa keskimäärin kahdeksan kappaletta. Alue on palotarkastuksien määrällä 1000 asukasta kohti tarkastellen valtakunnallisen tason alapuolella. Palotarkastusten määrä 1000 asukasta kohti hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 2).

⁷ Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

Palotarkastusten määrä suhteessa asukaslukuun Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁸

Kuva 2: Kooste palotarkastusten määrästä 1000 asukasta kohti vuosina 2023–2025.

Pronton tilaston mukaan pelastuslaitos on tarkastanut vuonna 2025 valvontasuunnitelmassa suunnitelluista määristä ympärivuorokautisessa käytössä olevista kohteista (A1) 95 prosenttia, opetusrakennuksista ja päiväkodeista (A2) 93 prosenttia, kokoontumis- ja liiketiloista (A3) 51 prosenttia, teollisuus- ja varastorakennuksista (A4) 69 prosenttia, maatalousrakennuksista (A5) 56 prosenttia ja muista rakennuksista ja kohteista (A6) 67 prosenttia. Näissä A1–A6-kohteissa on suoritettu palotarkastuksia yhteensä 425 kappaletta, mikä vastaa 69 prosenttia valvontasuunnitelman mukaisesta tavoitteesta. Määräaikaivalvottavia kohteita alueella oli vuonna 2025 yhteensä 614 kappaletta. Keskimääräinen tarkastusväli määräaikaivalvontakohteissa alueella oli noin 4,6 vuotta.

Palotarkastusten toteuma A1-A6-kohteissa on esitelty alla (Taulukko 6).

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palotarkastukset A1-A6 Kanta-Hämeen hyvinvointialueella⁹

Taulukko 6: Kooste A1-A6 kohteiden palotarkastuksista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	2815 kpl	2705 kpl
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	614 kpl (*22 %)	786 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	4,6 vuotta	3,4 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	69 % (*425 kpl)	71 % (*560 kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	95 % (*91 kpl)	80 % (*119 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	93 % (*56 kpl)	76 % (*63 kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	51 % (*75 kpl)	69 % (*120 kpl)
A4 Teollisuus- ja varistorakennukset (*lukumäärä)	69 % (*125 kpl)	63 % (*137 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	56 % (*40 kpl)	67 % (*76 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	67 % (*38 kpl)	87 % (*69 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2022–2024 keskiarvoon	-25 %	-8 %

Määräaikainen valvonta A1-A6-kohteissa jakautui vuonna 2025 alueen eri kuntien välillä siten, että paras tarkastusprosentti (100 %) palotarkastuksissa saavutettiin Hausjärvellä, jossa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä vastasi tarkastettavien kohteiden määrää. Vastaavasti heikoin tarkastusprosentti (53 %) saavutettiin raportointivuonna suunnitelluista A1-A6-kohteiden palotarkastuksista Tammelassa, jossa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä oli yhteensä 16 kappaletta kunnan 30 raportointivuonna tarkastettavasta kohteesta. Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa alueella ei ole yhdenvertaista.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 17.2.2026.

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 asuin- ja vapaa-ajanrakennusten tarkastuksia ei ole tehty lainkaan, vaan kohteisiin kohdennettiin paloturvallisuuden itsearviointia. Alueella ei suoritettu yhtään kappaletta 10 000 asukasta kohti valvontakäyntejä asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin.

Alueella on suoritettu tilaston mukaan vuonna 2025 paloturvallisuuden itsearviointia asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin sekä muihin kohteisiin. Paloturvallisuuden itsearviointilomakkeita lähetettiin alueella 1 286 kappaletta, joista pelastuslaitokselle palautui 1 286 (100 %). Paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin ei suoritettu tarkastuskäyntejä. Asuin- ja vapaa-ajanrakennuksia sekä näiden itsearviointia koskevat tarkemmat tiedot on esitetty alla (Taulukko 7).

Palotarkastukset asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin Kanta-Hämeen hyvinvointialueella¹⁰

Taulukko 7: Kooste asuin- ja vapaa-ajanrakennusten palotarkastuksista ja itsearvioinneista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	0 kpl	121 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	0 kpl (*14 kpl)	7 kpl (*10 kpl)
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin sekä muihin kohteisiin yhteensä	1286 kpl	1117 kpl
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja / 1000 asukasta	8 kpl	25 kpl
Tarkastuskäyntejä paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä	0 kpl	0 kpl
Tarkastuskäyntejä palautumattomiin paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä (%)	0 %	0 %

¹⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pronton tilaston mukaan alue jäi merkittävästi valvonnan tavoitteesta, kun määräaikaisen valvonnan tavoitteesta toteutui vain 69 prosenttia. Hyvinvointialueen selvityksessä syyksi tavoitteesta jäämiselle mainittiin resurssivaje. Alueella on ollut valvontavelkaa jo ennen vuotta 2025. Lisäksi suunniteltujen palotarkastusten määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna selvästi, ja on pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa ei ole alueella yhdenvertaista. Pronton tilastojen mukaan määräaikaisvalvonta jakautui epätasaisesti alueen eri kuntien välillä.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin ei tehty palotarkastuskäyntejä. Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin kohdennettiin paloturvallisuuden itsearviointia, mutta paloturvallisuuden itsearvioinnin perusteella ei tehty palotarkastuksia.

Paloriskiasumiseen liittyvien tehtävien määrä jatkoi kasvuaan, mikä johti myös asiakaskontaktien määrän kasvuun.

Kehitystarpeena on valvontavelan kurominen kiinni, määräaikaisvalvonnan tuottaminen yhdenvertaisesti alueen eri osissa sekä asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvontatoiminnan kehittäminen.

Kemikaalivalvonnan osalta tarvetta, saatavuutta, laatua tai kehitystarpeita ei voida annetulla tiedoilla tarkemmin arvioida.

1.6. Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueella ei ole tehty vuonna 2025 valmiustarkastuksia. Pelastuslaitos arvioi kohteen varautumisjärjestelyjä osana muuta kohteeseen kohdennettua valvontaa. Erityinen valmiusperusteinen valvontakäynti voisi tulla kyseeseen tilanteessa, jossa kohteessa olisi tarve toteuttaa määräaikaisten palotarkastusten jaksotuksesta poikkeava varautumisperusteinen valvontakäynti. Tuossakin tilanteessa valvontakäynti toteutettaisiin joko ylimääräisenä tai yleisenä palotarkastuksena.

Pelastuslaitos ei ole tunnistanut sellaisia valmiustarkastusta edellyttäviä valvontakohteita, jotka eivät olisi määräaikaisen valvonnan piirissä.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos suorittaa tarvittaessa valmiuden tarkastuksia riskianalyyseissä kriittisiksi arvioiduissa kohteissa. Tarkastukset tehdään palotarkastusten yhteydessä. Lisäksi noudatetaan tarkastuksissa valtakunnallisia linjauksia, jos niitä palvelutasokaudella tulee.

Palvelutasopäätöksessä on kuvattu, että valtakunnallisesti on epäselvää, miten ja millä perustein valmiuden tarkastuksia on tarkoituksenmukaista tehdä. Päätöksessä on kuvattu, että valmiuden tarkastuksia on tehty osana määräaikaista valvontatoimintaa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alue ei ole tunnistanut erillistä tarvetta valmiustarkastuksille. Alueen mukaan valmiuden tarkastaminen voidaan tehdä osana määräaikaista valvontaa.

Valmiustarkastusten suorittamisesta osana määräaikaista valvontatoimintaa on päätetty palvelutasopäätöksessä. Erillisiä valmiustarkastuksia ei ole suoritettu vuonna 2025.

Selvityksen ja palvelutasopäätöksen perusteella voidaan arvioida, että valmiuden tarkastamista varten ei ole laadittu erillistä suunnitelmaa.

Alue ei ole tuonut esiin kehitystarpeita valmiustarkastuksiin liittyen. Kehitystarpeita ja tavoitteisiin pääsyä ei voida tarkemmin arvioida annetuilla tiedoilla.

Arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarve on alueella pääosin tunnistettu, mutta palvelutarpeen kuvaus jää useissa osakokonaisuuksissa yleiselle tasolle eikä kaikilta osin osoita, miten tarve ohjaa palvelujen kohdentamista ja kehittämistä.
- Onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen saatavuudessa on puutteita erityisesti määräaikaivalvonnassa, jonka tavoitteista on jääty ja jonka toteutuminen jakautuu epätasaisesti alueen eri kuntien välillä, sekä turvallisuusviestinnässä, jonka saatavuus ei ole yhdenvertaista. Asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin ei tehty lainkaan palotarkastuskäyntejä. Kemikaalivalvonnan osalta tarvetta, saatavuutta tai kehitystarpeita ei voida annetulla tiedoilla tarkemmin arvioida. Myös palontutkinnan palvelun saatavuus ei kaikilta osin vastaa päätettyä palvelutasoa, ja poliisille tehtävissä ilmoituksissa on selviä puutteita.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat valvontavelan vähentämiseen, palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, turvallisuusviestinnän kohdentamiseen ja resursointiin, palontutkinnan vahvistamiseen sekä onnettomuuskehityksen seurannan systemaattisuuden ja tiedolla johtamisen kehittämiseen.

2. Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1. Pelastustoiminnan toimintavalmius

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä.

Vaativissa pelastustehtävissä pelastustoiminnan onnistumiseen vaikuttaa olennaisesti se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskypinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Toimintavalmiusajan vaatimukset perustuvat alueen riskeihin ja ne on tarkemmin kuvattu pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹¹ (jatkossa *uusi toimintavalmiuden suunnitteluohje*), jonka soveltaminen alkoi vuoden 2026 alussa. Vuotta 2025 koskevat vaatimukset oli kuvattu aiemmassa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹² (jatkossa *aiempi toimintavalmiuden suunnitteluohje*).

¹¹ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäministeriön julkaisu 2025:14

¹² Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012

Pelastustoimen tulee olla sitä nopeammin onnettomuuskohteessa mitä suurempi onnettomuusriski alueella on. Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riskiruuduiksi. Kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV), joka määräytyy tilastollisen mallin avulla muodostetun ruutukohtaisen riskitason perusteella. Malli pyrkii ennustamaan riskiruudun vuosittaista kohonneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksien (KoPPO) määrää. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kyseisen riskiruudun rakennusten kerrosalaa.

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa kullekin riskiluokalle (I–IV) on asetettu enimmäisaika, jossa pelastustoimen ensimmäisen yksikön tulee ruudut tavoittaa. Vähimmäistavoitteena oli, että A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 prosentissa tehtävistä kussakin ruudussa.¹³ (Taulukko 8.)

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa tehokkaan pelastustoiminnan alkamiselle on asetettu toimintavalmiusaikatavoitteet. Käytännössä tehokas pelastustoiminta on katsottu alkaneen riskiluokkakokoisesti vakioajassa sen jälkeen, kun pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa, ellei pelastustoiminnan johtaja ole erikseen toisin arvioinut.¹⁴ Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueelle oli asetettu riskiluokkakokoiset toimintavalmiusaikatavoitteet.¹⁵ (Taulukko 8.)

Toimintavalmiusaikoihin liittyvien vaatimusten lisäksi A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin on aina hälytettävä vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma, koska A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä on tai voi olla välitön ihmisen, ihmishengen, ympäristövahinkojen tai suurten omaisuusarvojen pelastamiseen tai suurten lisävahinkojen estämiseen liittyvä tehtävä pelastustoimelle. Tällaisen tehtävän hoitaminen edellyttää vähintään pelastusryhmän kokoista muodostelmaa, jotta tehtävä voidaan suorittaa viivytyksettä, tehokkaasti ja työturvallisesti.

¹³ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikaan liittyvä vaatimus on yhtäläinen, mutta *yksikkö* -käsite on korvattu *ensimmäinen vaste* -käsitteellä. Ensimmäinen vaste koostuu vähintään kahdesta pelastustoimintakelpoisesta henkilöstä ja soveltuvasta kalustosta. Ensimmäiselle yksikölle ei vastaavia suorituskykyvaatimuksia ollut asetettu.

¹⁴ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikavaatimukset koskevat nimenomaisesti pelastusryhmän saapumista onnettomuuspaikalle, ei tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista.

¹⁵ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkuetta koskevat toimintavalmiusaikavaatimukset pysyivät ennallaan.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden tavoiteajat

Taulukko 88: Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikavaatimukset aiemmassa ja uudessa pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeissa (A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävät).

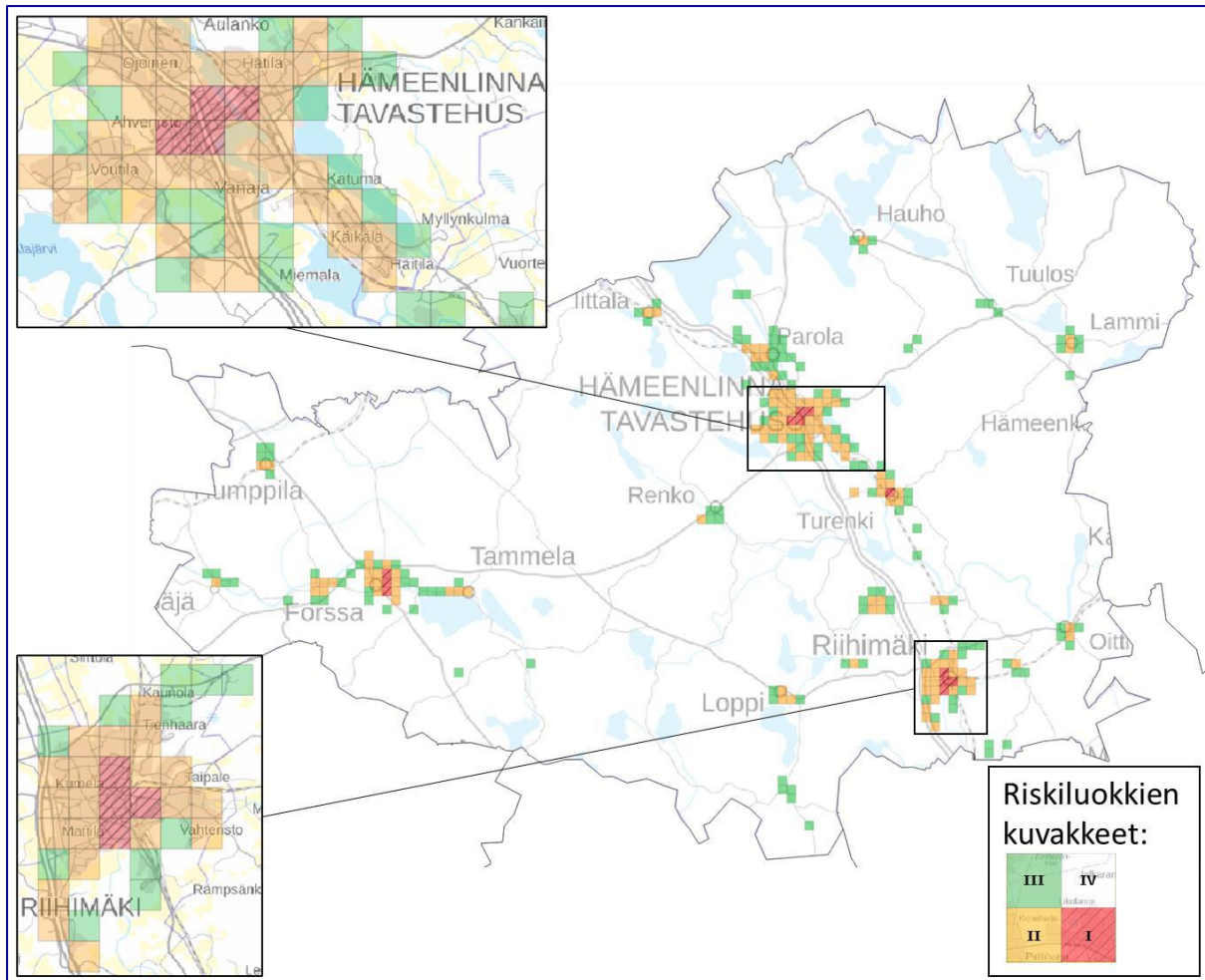
Riskiluokka	1. yksikön TVA (TVSO 2012)	Pelastus- toiminnan TVA (TVSO 2012)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2012)	1. vasteen TVA (TVSO 2025)	Pelastus- ryhmän TVA (TVSO 2025)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2025)
I	6 min	11min	20 min	6 min	9 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min	10 min	12 min	30 min
III	20 min	22 min	30 min	20 min	20 min	30 min
IV	-	-	-	-	-	-

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Kanta-Hämeen riskialuekartta on esitetty alla (**Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.**). Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

*Pelastus-
toiminnan
toiminta-
valmiudessa on
puutteita
Hämeenlinnan ja
Riihimäen alueilla.*

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen riskialuekartta

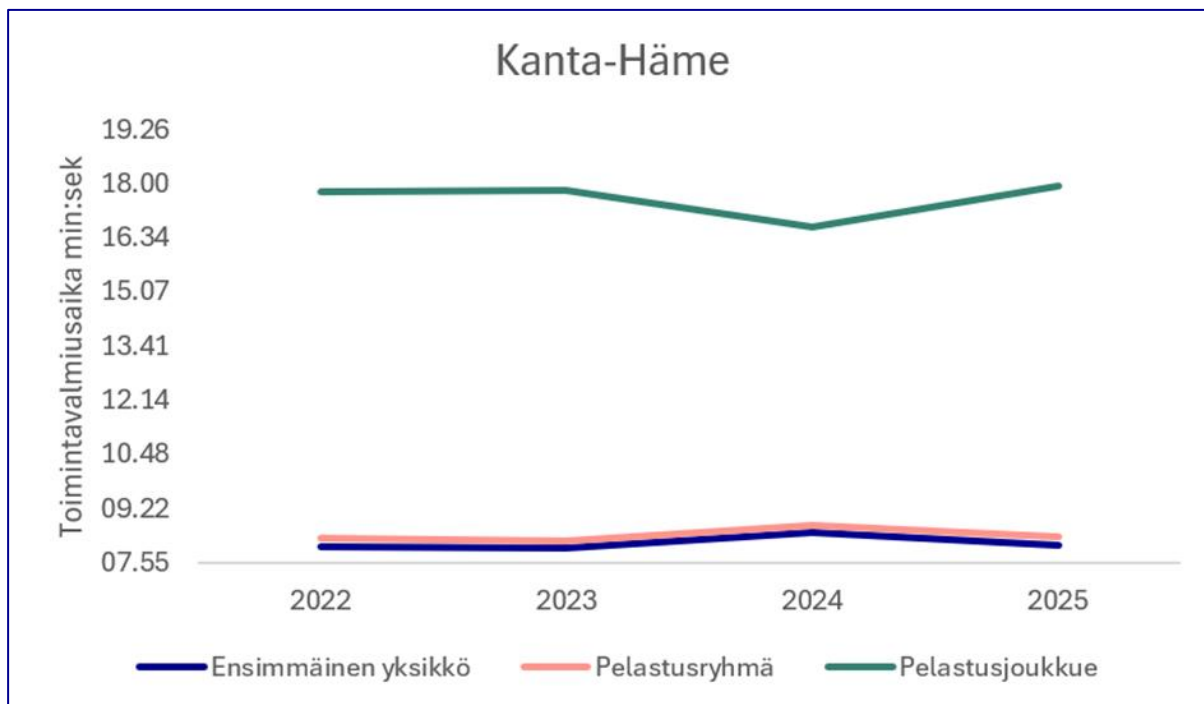

Kuva 3: Riskialuekartta vuodelta 2025.

Muu tieto

Lupa- ja valvontaviraston edeltäjä Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut hyvinvointialueen pelastustoimelle toimintavalmiusaikaan liittyvän korjausmääräyksen. Määräyksessä edellytetään, että toimintavalmiudessa olevat huomattavat puutteet Kanta-Hämeen alueilla korjataan riskien ja uhkien edellyttämälle lain mukaiselle tasolle niin, että Hämeenlinnassa olevat nimetyt riskiruudut tavoitetaan kesäkuun 2026 loppuun mennessä ja kaikki muutkin alueen riskiruudut 2028 mennessä.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Kanta-Hämeen hyvinvointialueella¹⁶

Kuva 4: Kooste toimintavalmiusaikojen kehityksestä vuosina 2022–2025.

2.1.1. Pelastustoiminnan ensimmäinen yksikkö

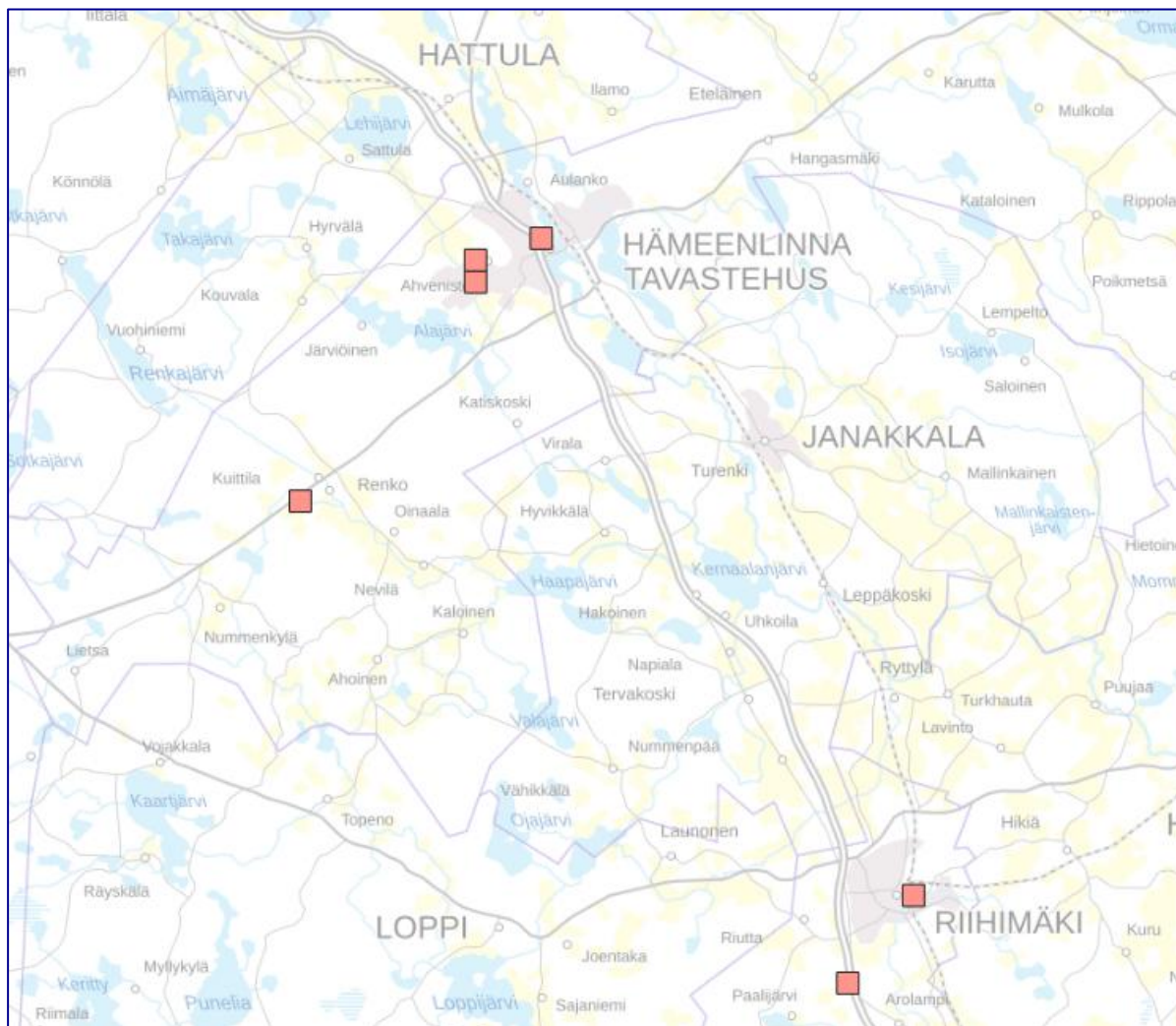
Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä niistä yksiköistä, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 8 minuuttia 24 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 8 minuuttia 27 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt lähes ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Ruuduittain tarkasteltuna toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita oli 31.12.2025 kuudessa ruudussa. Puutteita oli Hämeenlinnan kaupunkialueen ja

¹⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 17.2.2026.

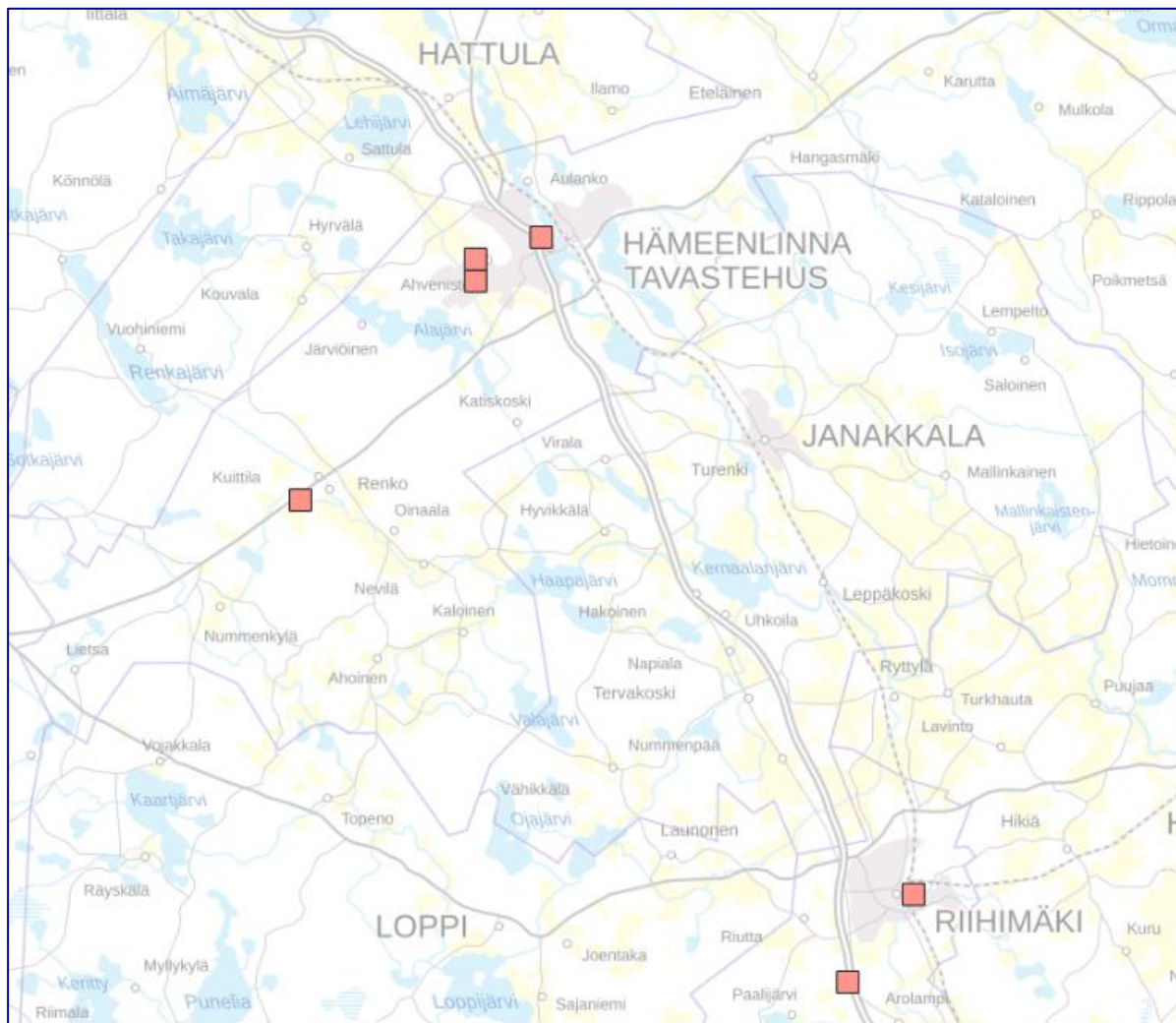
Rengon sekä Riihimäen alueilla (

Kuva 5). Toistuviksi puutteiksi on huomioitu ne ruudut, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteita ei saavutettu kolmena edellisenä tarkastelujaksona, eikä ruudun riskiluokka ole laskenut vuosien 2025 ja 2026 välissä. Näin ollen tässä tarkastelussa on mukana vain ne ruudut, joiden puutteet oletettavasti eivät korjaannu tavoitteiden helpottumisen myötä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan liittyvien puutteiden korjaamiseksi korjausmääräyksen Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle kesäkuussa 2024. Määräyksen mukaisesti ensimmäisen yksikön toimintavalmius tulee saattaa lain edellyttämälle tasolle vaiheittain vuoteen 2028 mennessä koko alueella.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen toimintavalmiusaikapuutteet

Kuva 5: Kanta-Hämeen hyvinvointialueen riskirudut, joissa toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita 31.12.2025.

2.1.2. Pelastusryhmä ja sen hälyttäminen A/B-kiireellisyysluokan tehtäviin

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa. Toimintavalmiusaika mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä ja huomioon otetaan ne yksiköt, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

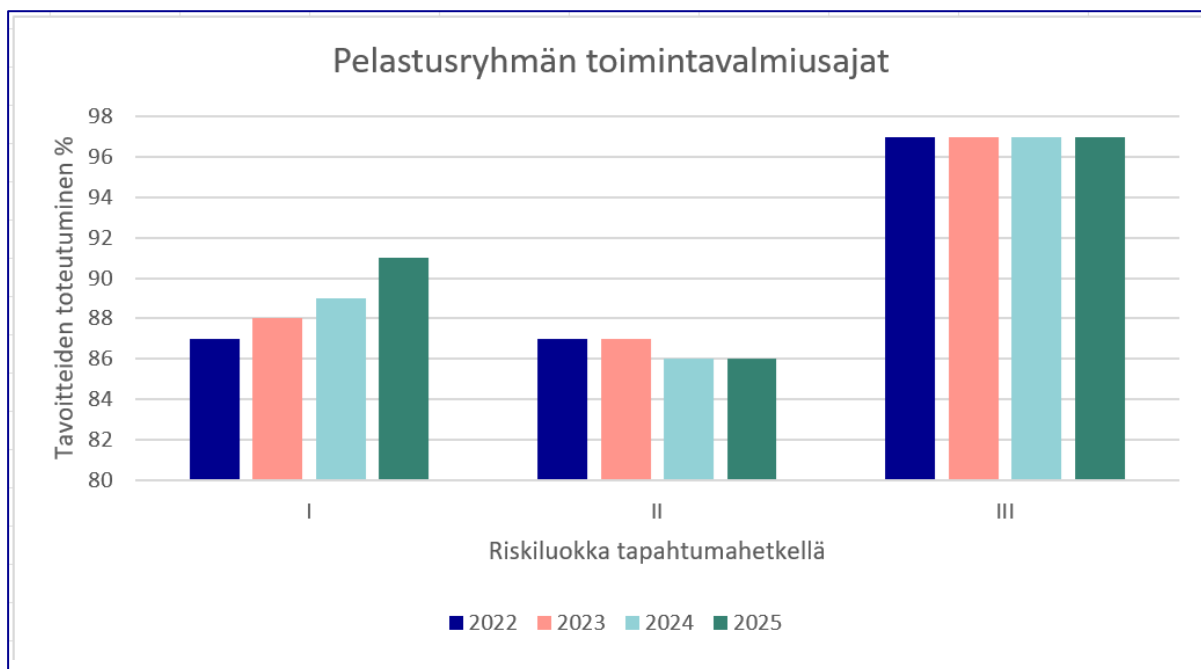
Pelastusryhmän toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 8 minuuttia 35 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu

toimintavalmiusaikojen mediaani oli 8 minuuttia 39 sekuntia, joten pelastusryhmän toimintavalmiusaika on pysynyt lähes ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 91 prosentissa, II-riskiluokassa 86 prosentissa ja III-riskiluokassa 97 prosentissa tehtävistä. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokakohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusryhmän toimintavalmiusajalle ei ollut suoraa vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusryhmän toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin.

Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen saavuttaminen riskiluokittain

Kuva 6: Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2023–2025.

A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettiin Prontoon kirjattujen tietojen mukaan vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma 99 prosentissa kaikissa tehtävissä. Vaatimus on, että vähintään pelastusryhmä tulee hälyttää kaikkiin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin ilman poikkeusta.

2.1.3. Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto Prontossa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 17 minuuttia 57 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 17 minuuttia 25 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on hieman heikentynyt ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 69 prosentissa, II-riskiluokassa 92 prosentissa ja III-riskiluokassa 97 prosentissa tehtävistä. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokakohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueen toimintavalmiusajalle ei ollut riskiluokakohtaista vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin. Tarkastelu antaa kuitenkin vertailukelpoisen tuloksen, koska pelastusjoukkueen toimintavalmiuden ajalliset vaatimukset eivät muuttuneet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

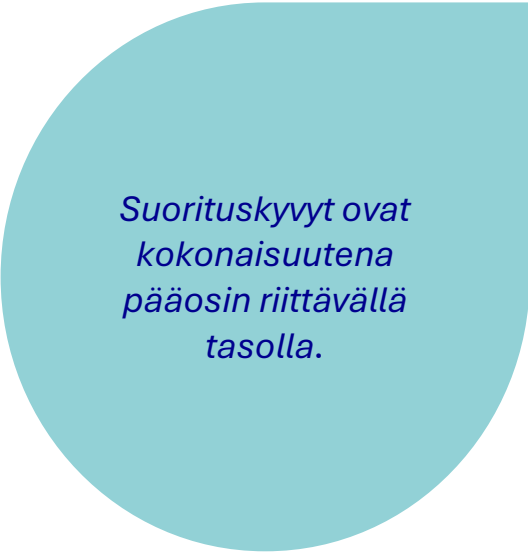
Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoiminnan toimintavalmius on järjestetty palvelutasopäätöksen mukaisesti ja palvelutarpeen arviointi on tehty koko alueella sisällä. Toimintavalmiussuunnitelman laadinta on kuitenkin osittain kesken. Riihimäen Peltosaaren I-luokan riskiruutu on tunnistettu toimintavalmiushaasteeksi, ja korjaavana toimenpiteenä suunnitellaan ensimmäisen vasteen sijoittamista alueelle mahdollisesti rakennettavan SOTE-keskuksen yhteyteen.

Arvio pelastustoiminnan toimintavalmiuden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan liittyvät tarpeet on määritelty alueen uhkien ja riskien perusteella valtakunnallisesti yhdenmukaisin laskennallisin perustein.
- Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa on toistuvia puutteita Hämeenlinnan keskusta-alueella ja Rengossa sekä Riihimäen Peltosaaressa ja Herajoen valtatie 3 kohdalla. Hämeenlinnassa sijaitsevien puutteiden korjaamiseksi on otettu käyttöön uusi paloasema. Hyvinvointialue on esittänyt suunnitelmia Riihimäen Peltosaaressa olevien puutteiden korjaamiseksi, mutta toteutumisaikataulusta tai ennakoiduista vaikutuksista ole esitetty tarkempaa arviota. Toimenpiteiden todelliset vaikutukset voidaan arvioida vasta jälkikäteen. Riihimäen Herajoen tai Hämeenlinnan Rengon alueen puutteiden korjaamiseksi ei ole esitetty suunnitelmia.
- Valvova viranomainen on antanut korjausmääräyksen huomattavien puutteiden korjaamiseksi.
- Vuonna 2025 pelastusryhmän toimintavalmius toteutui siten, että se täyttää vuoden 2026 alussa voimaan tulleet vaatimukset, mikäli toiminta jatkuu ennallaan. Muihin hyvinvointialueisiin verrattuna pelastusryhmän toimintavalmiusaika on keskitasoa.
- Vuonna 2025 pelastusjoukkueen toimintavalmius toteutui siten, ettei se täytä vuoden 2026 alussa voimaan tulleita vaatimuksia riskiluokassa I, mikäli toiminta jatkuu ennallaan. Muissa riskiluokissa II ja III pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on riittävällä tasolla ja muihin hyvinvointialueisiin verrattuna keskitasoa.
- A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettiin pääsääntöisesti riittävä muodostelma. Muihin hyvinvointialueisiin verrattuna alue oli riittävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä keskimääräistä parempi.

2.2. Pelastustoiminnan suorituskyvyt

Pelastustoiminnan suorituskyvyillä viitataan pelastuslaitoksen kykyyn suoriutua pelastustoiminnan tehtävistä omin voimin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Pelastustoiminnan suorituskyvyt muodostuvat yhdestä tai useammasta kyvykkyydestä. Kyvykkyyksiä ovat esimerkiksi pelastuslaitoksen voimavarat, kuten henkilöstö ja heidän osaamisensa, ajoneuvot, järjestelmät, toimintatavat, suunnitelmat ja sopimukset.

Suorituskyvyt ovat kokonaisuutena pääosin riittävällä tasolla.

2.2.1. Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojarahusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen rakennuspalloissa jää tavoitetasosta. Selvityksessä todetaan, että tulipaloihin liittyviä valmiuksia tarkastellaan osana palvelutasopäätöstä ja toimintavalmiussuunnitelman laadintaa. Rakennuspalojen osalta savusukellusvalmiuksien toteutumaa kuvataan arviotasolla (koko alueen savusukellusvalmius 90 %, päätoiminen 100 %, sopimuspalokunnat 60 % ja varusteet 100 %).

Maastopaloissa, liikennevälinepaloissa ja muissa tulipaloissa suorituskyky jää tavoitetasosta. Maastopalojen osalta suorituskyky perustuu pitkälti muiden tulipalojen sammuttamiseen sekä vedensiirtoon osana sammutusvesisuunnitelmaa.

Liikenneväline- ja muiden tulipalojen valmiuksista ei ole erikseen päätetty voimassa olevassa palvelutasopäätöksessä. Toimintavalmiussuunnitelman laadinta on vielä osittain kesken, mutta palvelutarvetta on arvioitu paloasemakohtaisesti ja tulipalojen edellyttämä suorituskyky määritellään sen perusteella.

Myös sammutusveden saatavuudessa jäädään tavoitetasosta.

Sammutusvesisuunnitelman päivittäminen on viivästynyt, ja sammutusveden suorituskyky määritellään osana toimintavalmiussuunnitelmaa.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon tietojen mukaan Kanta-Hämeen alueella oli 380 tulipaloa, joista rakennuspaloja oli 84. Pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 122 tulipaloa. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 404, joista pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 133.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole tulipalojen edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.2. CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E). Näiden aineiden aiheuttamien ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä käsitellään tämän arvion luvussa 2.2.4. Pelastustoimen keskeisiä suorituskykyjä CBRNE-onnettomuuksissa ovat

- vaarallisten aineiden nopea tunnistaminen ja havaitseminen
- tilannekuvan muodostaminen erilaisin mittaus- ja näytteenottomenetelmin
- CBRNE-aineiden aiheuttaman vaaran rajoittaminen ja hallinta
- altistumisvaarassa olevien suojaaminen ja tarvittaessa evakuoiminen
- turvallinen toiminta omien suojavarusteiden avulla
- haitallisten aineiden poistaminen henkilöstöstä, altistuneista ja kalustosta
- valmius toteuttaa muut tarvittavat jälkitoimet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Selvityksen mukaan CBRNE-suorituskyky on palvelutasopäätöksen mukainen ja toteutui suunnitellusti vuonna 2025. Tiedusteluun ja tavanomaisten aineiden tunnistamiseen kykenevä yksikkö saavuttaa kohteen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti, ja torjuntavalmius ylläpidetään päätoimisissa pelastusyksiköissä. Suorituskyvyn paloasemakohtainen tarkentaminen etenee suunnittelutyön myötä.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon mukaan vaarallisten aineiden onnettomuuksia oli Kanta-Hämeen alueella kahdeksan, joista bensiiniin liittyviä oli viisi. Vaarallisten aineiden onnettomuuksien edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 12.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole CBRNE-onnettomuuksien edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.3. Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta.

Vesipelastamisen valmiudet on sidottu palvelutasopäätökseen, ja ne kattavat vesisukelluksen ja pintapelastuksen. Vesisukellusvalmiutta ylläpidetään Hämeenlinnan pelastusasemalla mahdollisuuksien mukaan ottaen huomioon henkilöstöresurssien saatavuus. Pintapelastusvalmius pidetään yllä päätoimisissa pelastusyksiköissä sekä sopimuspalokunnissa sopimusten mukaisesti. Vuoden 2025 toteuma vastasi suunniteltua.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon mukaan ihmisen tai eläimen vesipelastustehtäviä oli Kanta-Hämeen alueella 18, joista vesisukellusta käytettiin kerran. Edellisen kolmen vuoden ihmisen tai eläimen vesipelastustehtävien keskiarvo oli 21.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole vesipelastamisen suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.4. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky perustuu kykyyn ryhtyä nopeasti tarvittaviin pelastustoimiin öljy- ja kemikaalivahinkojen torjumiseksi sekä johtaa nämä toimet tehokkaasti eri ympäristöissä, mukaan lukien maa-alueet ja merialueiden rannikkoalueet.

Pelastustoimelta edellytetään valmiutta rajoittaa vahingon leviäminen, kerätä ja poistaa vaarallinen aine sekä huolehtia torjuntakaluston ja materiaalin riittävydestä, huollosta ja käytettävyydestä. Keskeistä on myös toiminnan suunnitelmallisuus, ohjeistuksen ja vastuiden selkeys sekä kyky toimia johdetusti moniviranomaisyhteistyössä.

Suorituskykyä tukevat osaava henkilöstö, toiminnan harjoittelu, riittävät resurssit sekä alueellisiin riskiarvioihin perustuva varautuminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

Selvityksessä ympäristövahinkojen torjunnan tavoitetasoksi kuvataan palvelutasopäätöksen mukaisesti tasolle A. Ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvää harjoittelua ei ole toteutettu erillisinä, yksinomaan ympäristövahinkoihin keskittyvinä harjoituksina, vaan se on ollut kiinteä osa pelastuslaitoksen muuta harjoitustoimintaa.

Investointisuunnitelmassa on ympäristövahinkojen torjuntaan liittyen pienen C-luokan veneen hankinta vuodelle 2026 sekä ison C-luokan veneen ylläpito-hankinta vuodelle 2028. Muita osin venekalusto on kunnossa ja ylläpito-hankintoja tehdään investointisuunnitelman mukaisesti.

Kehittämistoimenpiteiksi kerrotaan olevan torjuntasuunnitelman päivitys ja yhteistyön kehittäminen yhteistyöalueen johtokeskuksen kanssa. Lisäksi todetaan, että palvelutarvetta on arvioitu paloasemakohtaisesti ja että torjuntasuunnitelman päivitys sekä toimintavalmiussuunnitelma täsmentävät muun muassa puomikaluston määrää.

Muu tieto

Vuonna 2025 öljyvahinkoja oli Pron-ton mukaan Kanta-Hämeen alueella 130 kappaletta, joista vesialueilla kolme. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 114.

Aluehallintovirastot tekivät ympäristövahinkojen torjunnan valvontaa vuoden 2025 aikana yhtenäisesti koko Suomessa¹⁷. Vastaava valvonta suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja valvonta toistettiin nyt samoin menetelmin. Valvonta koostui torjuntavalmiustason arvioinnista, suoriteperusteisesta arvioinnista sekä yhteisestä läpikäynnistä, joiden perusteella on tehty torjuntavalmiuden kokonaisarviointi.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen riskinarvion edellyttämä torjuntavalmiustaso on A. Tasoa ei aivan saavuteta. Valvonnan tulokseen jää epätarkkuutta. Alueen tuottamissa asiakirjoissa on ristiriitaisuuksia torjuntavalmiuden nykytilanteeseen liittyen. Alueella olevat puutteet eivät ole niin merkittäviä, että ympäristövahingon torjunta olisi vakavasti uhattuna. Useita kehittämiskohteita on tuotu esiin muun muassa vuosittaisissa selvityksissä ja investointivelkaa on jo kertynyt. Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma tulee päivittää.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole ympäristövahinkojen torjunnan edellyttämään suorituskyykyyn liittyviä erityisiä puutteita. Alueen tulee kuitenkin tarkentaa suorituskyykyä ohjaavia asiakirjoja, jotta nykytila ja kehittämistarpeet voidaan arvioida tarkemmin.

Merkittävimpinä kehityskohteina ovat ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittäminen ja yhteistyön kehittäminen yhteistyöalueen johtokeskuksen kanssa. Kehitystarpeena on myös riskiarvion edellyttämän torjuntavalmiustason saavuttamisen määrätietoinen edistäminen.

Mikäli investointeja joudutaan vielä siirtämään, ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden suorituskyyky heikkenee eikä riskien mukainen riittävä palvelutaso toteudu.

¹⁷ Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.

2.2.5.

Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.¹⁸

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Korkealta pelastamisen valmiutta on pidetty yllä palvelutasopäätöksen mukaisesti.

PVAT 2 -tason valmiutta on ylläpidetty Forssan ja Janakkalan pelastusasemilla. PVAT 1 -tason valmiutta ylläpidetään Hämeenlinnan ja Riihimäen pelastusasemilla. Sopimuspalokunnissa, joissa on vähintään neljä savusukelluskelpoista henkilöä, ylläpidetään perusosaamisen tasoa.

Edellisten lisäksi pelastuslaitoksella on kaksi välittömässä valmiudessa olevaa nostolavayksikköä. Huoltojen ja korjausten ajaksi nostolavavalmiutta ei korvata. Tällöin nostolavayksikkö sijoitetaan riskien mukaan Hämeenlinnan paloasemalle. Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskykyjen valmiudet ovat toteutuneet palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Muu tieto

Vuonna 2025 korkealta tai alhaalta pelastamisen menetelmiä käytettiin Pronton mukaan Kanta-Hämeen alueella seitsemässä tehtävässä. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautoilla oli yhteensä 195 tehtävää. Mukana on myös ne tehtävät, joissa ajoneuvoja ei käytetty, tai niitä on käytetty varmistamiseen tai muuhun kuin ihmisen pelastamiseen. Edellisen kolmen vuoden tehtävien keskiarvo, jossa korkealta tai alhaalta pelastamisen menetelmiä käytettiin, oli 13. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautojen tehtävä oli 178.

¹⁸ Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisuja 2021/6.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole korkealta tai alhaalta pelastamisen edellyttämään suorituskyyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.6. Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyy

Liikenneonnettomuuksilla tarkoitetaan tie-, raide-, vesi- ja ilmailuliikenteessä tapahtuvia onnettomuuksia. Pelastustoimen suorituskyy näissä tilanteissa koostuu kyvystä muodostaa nopea ja luotettava tilannekuva, turvata onnettomuusalue, estää lisävahingot ja toteuttaa tehokas pelastaminen ja ensitoimet kaikissa liikennemuodoissa. Tämän lisäksi suorituskyy edellyttää osaamista ajoneuvojen, kuljetusjärjestelmien ja toimintaympäristöjen erityispiirteistä ja kykyä käyttää erikoiskalustoa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyyyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Palvelut ovat toteutuneet palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Muu tieto

Kanta-Hämeen palvelutasopäätöksessä on päätetty tieliikennepelastamisen suorituskyyistä seuraavasti: pelastuslaitos ylläpitää tieliikennepelastamisen perustehtävien suorituskyyä kaikissa päätoimisissa pelastusyksiköissä sekä sopimuspalokuntien pelastusyksiköissä palokuntasopimusten mukaisesti.

Vuonna 2025 liikenneonnettomuuksia oli Pronton mukaan Kanta-Hämeen alueella 374 kappaletta, joista tieliikenneonnettomuuksia oli 366. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 510 joista tieliikenneonnettomuuksia oli 498.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan liikenneonnettomuuksien edellyttämä suorituskkyky on ollut puutteellinen joiltain osin toimintavalmiuden osalta. Toimintavalmiuden puutteilla on vaikutusta liikenneonnettomuuksien suorituskkykyyn.

Merkittävimpinä kehityskohteina ovat toimintavalmiudessa olevien haasteiden korjaaminen.

2.2.7. Väestön varoittamisen suorituskkyky

Väestön varoittamisen suorituskkyvyn tarkoituksena on varmistaa, että väestölle voidaan välittää vaara- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat vaaratiedotteet ja toimintaohjeet nopeasti ja luotettavasti. Suorituskkyky edellyttää, että pelastustoimi pystyy arvioimaan varoittamisen tarpeen, tuottamaan selkeät ja oikea-aikaiset viestit sekä käynnistämään varoittamiseen tarkoitetut hälytys- ja varoitusjärjestelmät. Lisäksi pelastustoimen on ylläpidettävä järjestelmien toimintakuntoa, jotta ne toimivat sekä normaaliolojen häiriöissä että poikkeusoloissa väestön suojaamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskkyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Väestön varoittamisen suorituskkyvyn valmius on toteutunut palvelutasopäätöksen mukaisesti. Kaikki I- ja II-riskialueen taajamat ovat väestöhälyttimien kuuluvuuspeiton alueella.

Muu tieto

Vuonna 2025 väestön varoittamista edellyttämiä tehtäviä oli Pron-ton mukaan Kanta-Hämeen alueella kaksi. Varsinainen vaaratiedote annettiin kerran. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli neljä tehtävää vuodessa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan väestön varoittamisen edellyttämän suorituskyvyn palvelutarve on arvioitu suurimmassa osassa aluetta ja huomioi eri väestöryhmien varoittamistarpeet, mutta osa kieliryhmistä, erityiskohteista ja maantieteellisesti haastavista alueista on edelleen vajaasti huomioitu. Toimintamallit perustuvat pääosin valtakunnallisiin perusteisiin, mutta vaaratiedotteiden antamisessa on henkilövaihtelua, ja siirrettävien sekä kiinteiden hälyttimien käyttöperiaatteet ja toimintakunto eivät ole täysin yhdenmukaisia. Toteutunut valmius vastaa suunnitelmaa monissa tilanteissa, mutta joissain tapauksissa viiveitä, kielipuutteita tai hälyttimien käytettävyyssongelmia edelleen ilmenee.

2.2.8. Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskvyt

Muut paikalliset riskit ovat riskianalyysissa tunnistettuja paikallisia kohteita, alueita ja ilmiöitä, joita ei käsitellä suorituskvykohtaisissa osioissa. Näihin voivat kuulua esimerkiksi tapahtuma-alueet, matkailukeskittymät, kriittisen infrastruktuurin kohteet ja teollisuuden erityiskohteet. Lisäksi paikalliset riskit voivat liittyä tiettyihin onnettomuustyyppeihin, kuten esimerkiksi maastopaloihin, maastopelastamiseen tai maanalaiseen toimintaan, sekä tarvittaessa muihin vastaaviin ilmiöihin. Tarvittavat lisävalmiudet voivat olla lyhyt- tai pitkäkestoisia, ja ne voivat kohdistua henkilöstöön, osaamiseen, kalustoon tai muihin operatiivisiin kyvykkyyksiin.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Muiden paikallisten riskien mukaisiin valmiuksiin Kanta-Hämeen palvelutasopäätöksessä on nostettu esille raskaan kaluston tieliikennepelastaminen sekä rauniopelastaminen. Palvelutasopäätöksessä näiden valmiuksista ei ole tehty päätöstä, mutta suorituskyykyjen kehittämiseksi on vuoden 2025 aikana kiinnitetty huomiota erityisesti rauniopelastamiseen liittyvään osaamisen kehittämiseen.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan raskaan kaluston tieliikennepelastaminen sekä rauniopelastaminen palvelutarve on arvioitu, mutta analyysi ei ulotu kaikkiin syrjäisiin tai harvinaisempiin riskikohteisiin. Toimintavalmiuden määrittely hyödyntää pääosin valtakunnallisia perusteita, mutta kyvykkyyksien taso ja toimintamallit vaihtelevat asemapaikkojen välillä eikä kaikkia paikallisia erityisriskejä ole huomioitu yhdenvertaisesti. Toteutunut valmius vastaa suunniteltua useimmissa tilanteissa, mutta joissakin raskaan kaluston tieliikennepelastamisessa tai rauniopelastamisessa esiintyy viiveitä tai resurssipuutteita.

2.2.9. Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan kansainvälisen avun antamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyykyyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Kansainväliseen pelastustoimintaan osallistutaan sisäministeriön pyyntöjen mukaisesti.

Kansainvälisen avun vastaanottamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Kanta-Hämeen palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos ylläittää valmiutta ja ohjeistusta kansainvälisen avun vastaanottamiseksi

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole kansainvälisen avun antamisen suorituskyvyn liittyviä erityisiä puutteita.

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan kansainvälisen avun vastaanottamiseen pelastuslaitoksella on pääosin ajantasaiset suunnitelmat kansainvälisen avun vastaanotosta, jotka huomioivat useimmat paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset ohjeet, mutta muutamissa osa-alueissa esiintyy vielä puutteita tai epätarkkuuksia. Henkilöstöä on koulutettu avun vastaanottoon, mutta koulutus ei kata kaikkia rooleja tai kaikkia isäntämaatuen keskeisiä toimintoja. Suorituskkyky vastaa monissa tilanteissa suunniteltua, mutta käytäntöön jää vielä selviä kehityskohteita ja epävarmuuksia.

2.2.10. Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

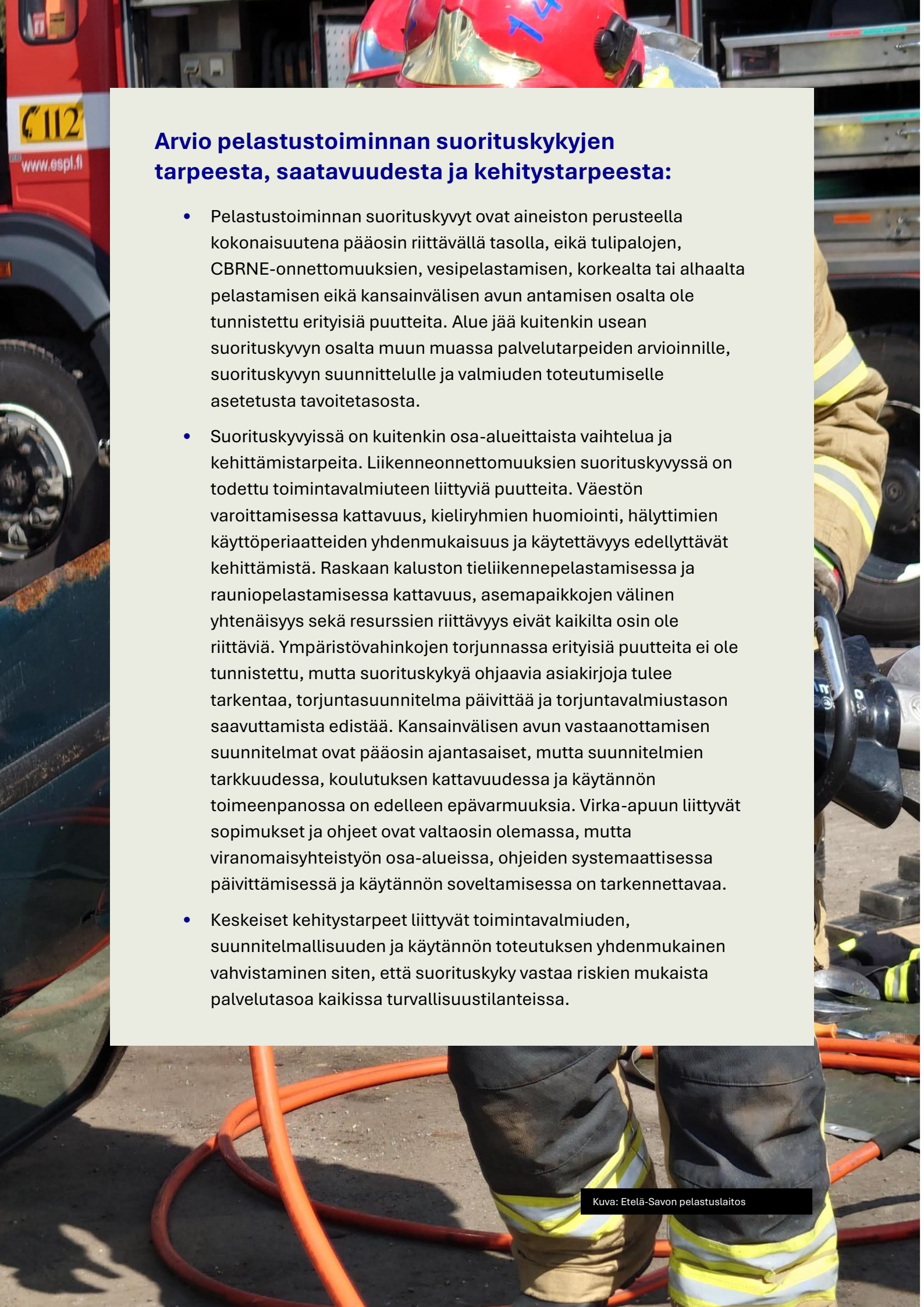
Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Virka-apua on annettu palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Muu tieto

Vuonna 2025 virka-aputehtäviä oli Pron-ton mukaan Kanta-Hämeen alueella 227 kappaletta, joista ensihoidon avustamisia oli 210. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 234 tehtävää vuodessa, joista ensihoidon avustamisia oli 200. Virka-aputehtäviä vuonna 2025 oli 7,3 prosenttia kaikista tehtävistä. Koko maan keskiarvo oli 8,4 prosenttia.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitoksella on valtaosaltaan ajantasaiset virka-
apusopimukset, mutta jotkin viranomaisyhteistyön osa-alueet
puuttuvat tai ovat vielä tarkentamatta. Sisäiset ohjeet ja
suunnitelmat ovat olemassa ja pääosin yhdenmukaisia
lakisääteisten velvoitteiden kanssa, mutta niiden käytännön
soveltaminen tai päivitys ei ole kaikkialla systemaattista. Virka-apua
annetaan suunnitelmien mukaan, eikä siitä yleensä aiheudu
merkittävää heikentymistä omaan toimintavalmiuteen, mutta
yksittäisissä tilanteissa valmius voi tilapäisesti heiketä.

The background image shows a fire truck on the left with the number '112' and 'www.espl.fi' visible. A firefighter in a red helmet and yellow jacket is on the right. The text is overlaid on a white rectangular area in the center.

Arvio pelastustoiminnan suorituskykyjen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan suorituskyvyt ovat aineiston perusteella kokonaisuutena pääosin riittävällä tasolla, eikä tulipalojen, CBRNE-onnettomuuksien, vesipelastamisen, korkealta tai alhaalta pelastamisen eikä kansainvälisen avun antamisen osalta ole tunnistettu erityisiä puutteita. Alue jää kuitenkin usean suorituskyvyn osalta muun muassa palvelutarpeiden arvioinnille, suorituskyvyn suunnittelulle ja valmiuden toteutumiselle asetetusta tavoitetasosta.
- Suorituskyvyissä on kuitenkin osa-alueittaista vaihtelua ja kehittämistarpeita. Liikenneonnettomuuksien suorituskyvyssä on todettu toimintavalmiuteen liittyviä puutteita. Väestön varoittamisessa kattavuus, kieliryhmien huomiointi, hälyttimien käyttöperiaatteiden yhdenmukaisuus ja käytettävyys edellyttävät kehittämistä. Raskaan kaluston tieliikennepelastamisessa ja rauniopelastamisessa kattavuus, asemapaikkojen välinen yhtenäisyys sekä resurssien riittävyys eivät kaikilta osin ole riittäviä. Ympäristövahinkojen torjunnassa erityisiä puutteita ei ole tunnistettu, mutta suorituskykyä ohjaavia asiakirjoja tulee tarkentaa, torjuntasuunnitelma päivittää ja torjuntavalmiustason saavuttamista edistää. Kansainvälisen avun vastaanottamisen suunnitelmat ovat pääosin ajantasaiset, mutta suunnitelmien tarkkuudessa, koulutuksen kattavuudessa ja käytännön toimeenpanossa on edelleen epävarmuuksia. Virka-apuun liittyvät sopimukset ja ohjeet ovat valtaosin olemassa, mutta viranomaisyhteistyön osa-alueissa, ohjeiden systemaattisessa päivittämisessä ja käytännön soveltamisessa on tarkennettavaa.
- Keskeiset kehitystarpeet liittyvät toimintavalmiuden, suunnitelmallisuuden ja käytännön toteutuksen yhdenmukainen vahvistaminen siten, että suorituskyky vastaa riskien mukaista palvelutasoa kaikissa turvallisuustilanteissa.

2.3. Pelastustoiminnan voimavarat ja järjestelmät

2.3.1. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroihin liittyvä arviointi tarkastelee toimintaympäristössä ja palvelutarpeessa tapahtuneita muutoksia sekä niiden vaikutuksia voimavarojen tarpeeseen ja suunnitteluperusteisiin. Lisäksi arvioidaan henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, huomioiden päällystön, alipäällystön ja miehistön sekä päätoimisen, sivutoimisen ja sopimushenkilöstön

kokonaisuus. Arvioidaan henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä sekä koulutuksen ja harjoitustoiminnan riittävyttä. Lopuksi arvioidaan henkilöstön fyysisen toimintakyvyn toteutumista suhteessa vaatimukseen kaikissa henkilöstöryhmissä. Kokonaisarvio muodostaa kattavan kuvan pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen tilanteesta ja kehitystarpeista vuoden 2025 aikana.

*Henkilöstövaje
sekä kaluston
ikäntyminen
heikentävät
pelastus-
toiminnan
voimavarojen
tilannetta.*

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksen henkilöstöresurssit ovat puutteelliset. Erityisesti säästövelvoitteet ovat estäneet pelastustoiminnan henkilöstöresurssien kehittämisen palvelutasopäätöksen mukaisesti. Tästä huolimatta palvelutaso on kyetty ylläpitämään päätetyn mukaisena. Ulkoisessa toimintaympäristössä ei vuoden 2025 aikana ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroihin.

Pelastustoimintaan tarvittavat henkilöstövoimavarat ovat toteutuneet pääsääntöisesti palvelutasopäätöksen mukaisesti. Kesälomakaudella 2025 oli pulaa alipäällystökoulutuksen suorittaneista paloiesimies sijaisista. Ylemmän päällystön työajasta merkittävä osa menee pelastustoiminnan hallinnollisiin tehtäviin, minkä vuoksi toiminnan suunnittelulle ja kehittämiselle jää käytännössä liian vähän aikaa. Henkilöstöresurssia ei saatu kasvatettua palvelutasopäätöksen mukaisesti 14 henkilötyövuodella vuonna 2025 hyvinvointialueen tiukan taloudellisen tilanteen takia. Sopimuspalokuntien hälytysosastoihin kuuluvien jäsenten määrä on vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana.

Henkilöstövoimavarojen osaamisen ylläpito ja kehittäminen on toteutunut tavoitteiden mukaisesti vuonna 2025. Harjoitukset ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti. Sopimuspalokunnat vastaavat itse jäsentensä osaamisen kehittämisestä, mutta pelastuslaitos tukee harjoitustoiminnan järjestämistä.

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen fyysiset toimintakyvyt ovat toteutuneet palvelutasopäätöksen mukaisesti. Päälystön fyysiselle toimintakyvyille ei ole asetettu tavoitteita. Sopimuspalokunnat vastaavat henkilöstönsä toimintakyvystä.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan henkilöstövoimavarojen osalta pelastuslaitos ylläpitää uhka- ja riskiarvion perusteella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella vähintään määritellyn ympärivuorokautisen perusvalmiuden. Palvelutason kehittämiseksi kasvatetaan pelastustoiminnan henkilöstöresurssia vuonna 2025 10 henkilötyövuotta Assi-pelastusaseman miehittämiseksi.

Osaamisen ylläpidon osalta pelastuslaitos määrittelee operatiiviseen pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstölle vuosittaiset minimiharjoitusmäärät. Harjoitusten suorittaminen kirjataan ja toteutumista seurataan säännöllisesti. Harjoitustoimintaa organisoidaan siten, että vaativat ja pitkäkestoiset harjoituspäivät saataisiin pääosin järjestymään työvuoron ulkopuolella. Lisäksi päivitetään pelastustoiminnan henkilöstön vuosittainen perus- ja erityisosaamisen koulutussuunnitelma. Selvitetään mahdollisuudet järjestää Pelastusopiston täydennyskurskien sisältöä vastaavia kursseja sisäisenä toimintana tai yhteistyössä muiden kanssa.

Fyysisen toimintakyvyn osalta käytetään sisäministeriön ohjetta pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Päätoimisissa pelastusyksiköissä työskentelevillä tulee olla kelpoisuus vaativiin pelastustehtäviin. Sopimushenkilöstöstä savusukellustehtäviä tekevien tulee olla kelpoisia vaativiin pelastustehtäviin. Muun pelastusyksikön henkilöstön tulee olla kelpoisia vähintään pelastustoimen perustehtäviin. Tuki- ja muiden erikoisajoneuvojen kuljettajien tulee olla kelpoisia muihin pelastustoimen tehtäviin.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Aineiston perusteella alueella on tunnistettu tarve henkilöstövoimavaroille ja sen määrän lisäämiselle, millä alue vastaa tunnistettuihin uhkiin ja riskeihin tehokkaalla pelastustoiminnalla.

Henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen on toteutunut pääasiassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Henkilöstön saatavuudessa on havaittu haasteita alipäälyllystön osalta. Henkilöstöresurssia ei saatu kasvatettua palvelutasopäätöksen mukaisesti 14 henkilötyövuodella vuonna 2025 hyvinvointialueen tiukan taloudellisen tilanteen takia.

Henkilöstövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittäminen on toteutunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Henkilöstövoimavarojen koulutus ja harjoitustoiminta on ollut riittävää.

Pelastustoiminnan henkilöstön fyysisen toimintakyky toteutumisesta on toteutunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kaikki pelastustoimintaan osallistuvat eivät ole fyysisen toimintakyvyn testauksen piirissä.

Kehitystarpeena on henkilöstövoimavarojen kasvattaminen palvelutasopäätöksen mukaisesti.

2.3.2.

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Seuraavissa luvuissa esitetään kokonaisarvio pelastustoiminnan kalustovoimavarojen toteutumisesta sekä palveluiden voimavarojen kehitystarpeista vuonna 2025. Arviointi tarkastelee pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tilaa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, keskittyen ajoneuvokalustoon ja muuhun kaikkia suorituskyykyjä tukevaan yleiskalustoon. Suorituskyykykohtainen erityiskalusto arvioidaan kunkin suorituskyyvyn yhteydessä. Venekalustoa koskevat tarkastelut esitetään vesipelastamisen ja ympäristövahinkotorjunnan luvuissa. Lisäksi esitetään palveluiden voimavarojen merkittävät kehitystarpeet (osaaminen, toimintatavat, kalusto ja laitteet sekä ohjelmistot), mukaan lukien niiden perustelut ja käsittely palvelutasopäätöksessä tai osainvestointisuunnitelmissa. Lopuksi tehdään havainnot palveluiden saatavuudesta, laadusta, vaikuttavuudesta, kustannuksista ja tuottavuudesta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2025 ei tapahtunut muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet kalustotarpeeseen. Selvityksessä todetaan, että kalustollinen valmius on ylläpidetty palvelutasopäätöksen mukaisesti vuosittaisilla investoinneilla. Vuoden 2025 investoinnit toteutuivat suunnitellusti.

Pelastuslaitoksen kalusto ja väestön varoittamisen järjestelmät ovat voimakkaasti kehittyneet. Pelastuslaitoksen kaluston keski-ikä on suhteellisen korkea, painottuen erityisesti sammutus- ja säiliöajoneuvoihin, mikä korostaa kaluston systemaattisen uudistamisen tarvetta toimintavarmuuden ja työturvallisuuden varmistamiseksi. Nykyisellä uusimistahdilla pystytään säilyttämään kaluston keski-ikä suunnilleen entisellään.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää minimissään nykyistä kalustollista valmiutta ja riittävää varakalustoreserviä uhkien- ja riskien mukaisesti. Kalustostrategian toteuttamiseksi ajoneuvokalustoon investoidaan vuosittain minimissään 1–1,5 miljoonaa euroa investointisuunnitelman mukaisesti. Palvelutasopäätöskauden aikana laaditaan uusi kalustostrategia, jossa huomioidaan ajoneuvojen tekninen kehitys, pelastustoiminnan toimintamallien kehittyminen sekä toimintaympäristön muutoksesta johtuva erikoiskaluston tarve.

Prontosta saatavien tietojen perusteella Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ajoneuvokalusto on alla olevan taulukon mukainen (Pelastustoimen ajoneuvokalusto Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Taulukko 9).

Pelastustoimen ajoneuvokalusto Kanta-Hämeen hyvinvointialueella¹⁹

Taulukko 9: Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ja sopimuspalokuntien ajoneuvokalusto vuonna 2025.

Ensilähdön ajoneuvokalusto	Lukumäärä	Keski-ikä (v)	Yli 20 vuoden ikäiset (kpl)
Sammutusautot	39	22	21
Säiliöautot	18	17	7
Veneet ja alukset	12	19	5
Miehistöautot	10	12	1
Tikas-, puomitikas ja nostolava-autot	2	9	0
Muut ajoneuvot	9	10	0

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä.

Alueen pelastustoimen kalustovoimavarat ovat olleet riittävällä tasolla vuonna 2025. Kalustoa on saatavilla ja investointisuunnitelmat toteutunevat suunnitellusti.

Investointien vähyys aiheuttaa kuitenkin merkittävän riskin kalustovoimavarojen heikentymisestä sille tasolle, että palvelutuotanto voi vaarantua. Kalusto on ikääntynyttä ja on mahdollista, että sillä on vaikutusta tulevaisuudessa palvelutuotannon onnistumiseen.

Keskeisenä kehitystarpeena on ylläpitää kalustohankinnat riittävällä tasolla suorituskyvyn varmistamiseksi.

2.3.3. Paloasemat ja muut kiinteistöt

Tässä luvussa arvioidaan paloasemaverkoston sijainnin, kattavuuden, palvelutasovaatimusten täyttymisen sekä asema- ja miehitysjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuuden operatiivisen valmiuden näkökulmasta. Arviointi sisältää myös muiden pelastustoiminnan käytössä olevien kiinteistöjen ja toimitilojen – kuten varikkojen, harjoitus- ja koulutusalueiden, logistiikka- ja huoltotilojen sekä hallinto- ja

¹⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 21.4.2026.

tukitoimitilojen – toimivuuden, käytettävyyden, kunnon ja kapasiteetin. Luvussa esitetään kiinteistöihin liittyvät keskeiset kehitystarpeet ja mahdolliset investointitarpeet osana pelastustoimen kiinteistöstrategiaa ja palvelutasoratkaisua.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alue pyrkii kehittämään paloasemaverkostoaan alueen uhkien ja riskien mukaisesti. Selvityksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää nykyistä asemaverkostoa kiinteistöjen osalta palvelutasopäätöksessä on päätetyn mukaisesti. Asemaverkkoa kehitetään palveluverkkosuunnitelman mukaan. Vuoden 2025 lopulla valmistui Hämeenlinnaan Assi-sairaalan yhteyteen pelastusasema. Pelastustoiminnan palveluita aletaan tuottamaan kyseisellä asemalla vuonna 2026.

Sopimuspalokuntien käytössä olevissa paloasemissa on tunnistettu puutteita erityisesti puhtaan paloaseman periaatteen toteutumisessa, mikä edellyttää tilaratkaisujen ja toimintamallien kehittämistä. Lisäksi sopimuspalokuntien käytössä olevien paloasemien rakennuskanta on hyvin vanhaa, joka asettaa suuren paineen paloasemarakentamiselle lähitulevaisuudessa. Kiinteistöratkaisujen osalta mainitaan kehittämishankkeita ja asemaverkoston tarkastelua yhteistyössä tilapalveluiden kanssa.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää nykyistä asemaverkostoa. Pelastuslaitos laatii yhteistyössä hyvinvointialueen tilapalveluiden kanssa asemaverkoston kartoituksen palvelutasopäätöskauden aikana. Palveluverkkoselvityksen perusteella käynnistetään tarvittaessa uudisrakentamis- ja peruskorjaushankeselvitykset asemaverkon kehittämiseksi. Palveluverkon kehittämisessä hyödynnetään toimialojen välistä yhteistyötä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Paloasemien ja muiden kiinteistöjen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Alueen palveluverkoston kehittäminen on suunnitelmallista ja perustuu toimintaympäristössä havaittuihin tarpeisiin.

Pelastustoimen kiinteistövoimavarat ovat toteutuneet suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Käynnissä olevat paloasemien rakennushankkeet ovat tarpeellisia toimintavalmiuden ja palvelujen tason varmistamiseksi. Hyvinvointialueen tulee huomioida paloasemakiinteistöjen tarve investointisuunnitelmissa.

Kehitystarpeena on jatkaa asemaverkon kehittämistä erillisen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti sekä huomioida sopimuspalokuntien vanheneva paloasemaverkko ja niiden edellyttämät toimenpidetarpeet.

2.3.4. Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoiminnan johtamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

Selvityksen mukaan Kanta-Hämeen pelastuslaitos ylläpitää pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää, joka muodostuu pelastusryhmän johtajista, päivystävistä palomestareista sekä päivystävästä päälliköstä, hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisesti. Päivystävät palomestarit johtavat pelastusjoukkuetta ja pelastuskomppaniaa. Päivystäviä palomestareita oli vuonna 2025 välittömässä valmiudessa kaksi, joista toinen on toteutettu yhteistyössä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa. Yhteistyösopimuksen päätyttyä vuoden 2025 loppuun Kanta-Hämeen hyvinvointialue on järjestänyt itsenäisesti palvelutasopäätöksen mukaisen johtamisvalmiuden päivystävien palomestareiden osalta.

Selvitys ei anna vastausta yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen roolista pelastustoiminnan johtamisessa. Myöskään kehittämistarpeita ei ole tuotu esille.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen muodostelmalla on oltava aina johtaja. Pelastustoiminnan johtamisen järjestelmän on vastattava muuttuviin ja mahdollisesti laajeneviin tilanteisiin.

Pelastustoiminnan johtamisen järjestelmä on ollut vielä vuoden 2025 suhteellisen toimiva yhteistyössä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Yhteistyösopimuksen päätyttyä vuoden 2025 lopussa johtamisjärjestelmän ylläpidossa on ollut ja on haasteita.

Hyvinvointialueen tulee kehittää yhteistyötä yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa sekä luoda pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän kehittämiseksi konkreettisia toimenpide-ehdotuksia.

Arvio pelastustoiminnan voimavarojen ja järjestelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan voimavarojen ja järjestelmien tarve on alueella tunnistettu henkilöstön, kaluston, kiinteistöjen ja johtamisjärjestelmän osalta.
- Pelastustoimen voimavarojen saatavuus toteutuu pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstön osaaminen, koulutus ja harjoitustoiminta ovat riittävällä tasolla, mutta henkilöstömäärää ei ole kyetty lisäämään palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lisäksi alipäälylstön saatavuudessa on haasteita. Kalusto on vielä riittävällä tasolla, mutta ikääntyminen ja investointien vähyys muodostavat tulevaisuudessa riskin. Kiinteistövoimavarat vastaavat pääosin tavoitteita, mutta asemaverkon kehittämistarve jatkuu edelleen. Johtamisjärjestelmä on ollut suhteellisen toimiva vuoden 2025 lopulle asti, mutta yhteistyörakenteiden muutokset aiheuttavat haasteita sen ylläpitoon.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat henkilöstövoimavarojen kasvattamiseen palvelutasopäätöksen mukaisesti, fyysisen toimintakyvyn seurannan kattavuuden parantamiseen, kalustohankintojen riittävän tason turvaamiseen, asemaverkon ja sopimuspalokuntien kiinteistöjen kehittämiseen sekä pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän yhteistyö- ja ylläpitoratkaisujen vahvistamiseen.

2.4. Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Lupa- ja valvontavirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

2.4.1. Pelastustoiminnan suunnitelmakokonaisuus

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla. Suunnitelmakokonaisuuteen liittyviä suunnitelmia ovat sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018) mukaiset suunnitelmat, esimerkiksi hälytysohje ja sammutusvesisuunnitelma.

Pelastustoiminnan suunnitelmat ovat pääosin olemassa ja toimivia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueen pelastustoimen lakisääteiset suunnitelmat ovat olemassa, mutta niiden ajantasaisuudessa ja yksityiskohtaisuudessa on vaihtelua. Lisäksi selvityksessä todetaan, että suunnitelma-arkkitehtuurissa on kehitettävä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmien järjestelyt ja keskinäinen hierarkia on osin hajanainen eikä kaikilta osin tue suunnitelmien käytettävyyttä.

Suunnitelma-arkkitehtuurin ja suunnitelmien päivittäminen edellyttäisi parempaa valtakunnallista ohjausta ja kohdennettua suunnitteluresursseja.

2.4.2. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnittelu

Vuoden 2025 aikana voimaan tullut uusi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ohjaa pelastuslaissa ja asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista asetettuja suunnitteluvaatimuksia. Uudistettua ohjetta on täydennetty ja tarkennettu siten, että toimintavalmiuden suunnittelu ja toteuman seuranta asettuu yhtenäisemmäksi osaksi toimintaympäristö- ja riskianalyysiä sekä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tavoitteena on myös, että toiminnan ja tietojen seuranta olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa.

Parhaiten suunnittelun tavoitteet toteutuvat kirjaamalla asiat erilliseen toimintavalmiussuunnitelmaan. Siten suunnittelun kokonaisuus pysyy eheänä ja vähintään vuosittain tehtävän päivitystyön toteuttaminen mahdollistuu paremmin.

Muu tieto

Lupa- ja valvontavirasto teki huhti-toukokuussa 2026 selvityksen toimintavalmiussuunnittelun tilanteesta. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan toimintavalmiuden suunnittelu ei ole kaikilta osin toteutunut riittävässä laajuudessa ja tarkkuudella. Isoimmat puutteet ovat laajamittaisten onnettomuuksien, häiriötilanteiden sekä poikkeusolojen pelastustoiminnan suunnittelussa. Toimintavalmiuden suunnittelun asiakirjat ovat jatkossa pääosin koottu yhdeksi toimintavalmiussuunnitelma-asiakirjaksi. Taulukossa 10 on hyvinvointialueen antamat tiedot siten, että suunnittelun alkuvaiheessa olevien osa-alueiden valmiusasteen on arvioitu olevan kolmasosa ja suunnittelun loppuvaiheessa olevien osa-alueiden kaksi kolmannesta. Taulukossa on mukana vain ne osa-alueet, jotka tuli olla huomioituna vuodelle 2026 tehdyissä suunnitelmissa.

Toimintavalmiussuunnittelun tilanne Kanta-Hämeen hyvinvointialueella²⁰

Taulukko 10: Toimintavalmiuden suunnitelmien valmiusaste huhti- toukokuussa 2026

	Suunnitelmien valmiusaste
Toimintavalmius tavanomaisia onnettomuuksia varten	56 %
Laajamittaisten onnettomuuksien toimintavalmius	33 %
Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintavalmius	33 %
Muu toimintavalmius	78 %
Suunnitelma toimintavalmiuden kehittämisestä	33 %
Yhteensä	48 %

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa ja suunnitelmien tulisi olla ohjeen mukaisia.

Suunnittelussa on vielä osittaista kehitystarvetta. Erillinen toimintavalmiussuunnitelma on jatkossa käytössä.

2.4.3. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden onnettomuuden varalle suunnitelma pelastustoiminnan johtamisesta ja muusta pelastustoiminnasta. Tätä suunnitelmaa kutsutaan ulkoiseksi pelastussuunnitelmaksi. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

²⁰ Lupa- ja valvontaviraston teemavalvonta vuonna 2026. Ei julkaistu.

Muu tieto

Lupa- ja valvontaviraston tekemän valvonnan tietojen mukaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueella oli viisi pelastuslain 48 §:n mukaista erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta ja ylläpidettävänä viisi ulkoista pelastussuunnitelmaa vuoden 2025 lopussa.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella oli päivitettävänä yksi ulkoinen pelastussuunnitelma vuoden 2025 aikana. Ulkoisen pelastussuunnitelman päivitys ei toteutunut kaikilta osin voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti. Suunnitelman päivitys viivästyi sille asetetusta määräajasta.

Pelastuslaitoksella oli lisäksi päivitettävänä yksi ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittava turvallisuustiedote. Turvallisuustiedotteen päivitys toteutui voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoituksia järjestettiin pelastuslaitoksen alueella kahdessa kohteessa. Harjoitukset järjestettiin kahtena eri suuronnettomuusharjoituksena. Harjoitukset toteutuivat voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Pelastuslaitosta on ollut tarpeen muistuttaa ulkoisten pelastussuunnitelmien lakisääteisistä määräajoista vuoden aikana.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on viisi erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta, joista yhdessä tuli päivittää ulkoinen pelastussuunnitelma ja kahdessa järjestää suuronnettomuusharjoitus vuonna 2025. Ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittavia turvallisuustiedotteita oli päivitettävänä yksi kappale.

Ulkoiset pelastussuunnitelmat eivät ole kaikilta osin laadittu ja päivitetty lain edellyttämässä aikataulussa. Ulkoisten pelastussuunnitelmien testaaminen harjoituksilla on toteutunut lain edellyttämällä tavalla. Suunnitelmista tiedottaminen on tapahtunut lain edellyttämällä tavalla.

Puutteet ulkoisissa pelastussuunnitelmissa, niitä koskevissa harjoituksissa ja tiedottamisessa ovat olleet vähäisiä. Päivitettävänä olleen suunnitelman päivitys viivästyi sille asetetusta määräajasta. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien päivitys- ja harjoitteluprosessin hallinnoinnissa on puutteita.

Keskeisimpänä kehitystarpeena on ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevan prosessin keskitetyn ohjauksen kehittäminen.

Arvio pelastustoiminnan suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan suunnitelmien tarve on alueella tunnistettu, mutta suunnitelmakokonaisuus ei vielä kaikilta osin tue toiminnan käytännön tarpeita, koska suunnitelmien järjestelyt ja keskinäinen hierarkia ovat osin hajanaisia eikä kokonaisuus kaikilta osin tue käytettävyyttä.
- Suunnitelmien saatavuus toteutuu vain osittain. Suunnitelmat ovat pääosin olemassa ja esimerkiksi ulkoisia pelastussuunnitelmia on myös testattu harjoituksilla ja niistä on tiedotettu vaaditulla tavalla. Pelastustoiminnan suunnitelmia ei ole kaikilta osin laadittu ja päivitetty vaaditussa aikataulussa. Lisäksi toimintavalmiuden suunnittelussa on edelleen tunnistettua kehitystarvetta.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat suunnitelma-arkkitehtuurin selkeyttämiseen, suunnitelmien päivittämiseen, ja kohdennettuihin suunnitteluresursseihin sekä ulkoisten pelastussuunnitelmien päivitys- ja harjoitteluprosessin keskitetyn ohjauksen vahvistamiseen.

3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

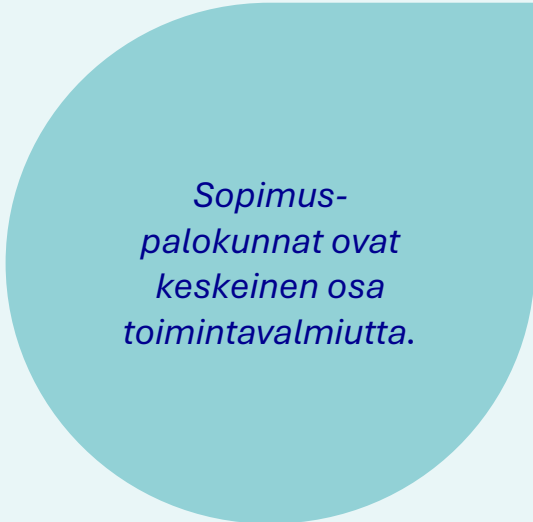
Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta. Arvioinnin painopiste on sopimuspalokuntien ja sivutoimisten tuottamissa palveluissa.

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä.

Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Vapaaehtoisten sekä sivutoimisten ja sopimuspalokuntien toiminta pelastustoimen palvelujen tuottamisessa perustuu aina hyvinvointialueen ja toisen osapuolen tekemään sopimukseen. Tämä arviointi perustuu vain hyvinvointialueen selvityksessä antamiin tietoihin sekä Lupa- ja valvontaviraston hakemiin tilastoihin.

*Sopimus-
palokunnat ovat
keskeinen osa
toimintavalmiutta.*

3.1. Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuoden 2025 aikana Kanta-Hämeen pelastustoimen toimintaympäristössä ja palvelutarpeessa tapahtuneet muutokset olivat luonteeltaan asteittaisia ja pitkälti valtakunnallisiin kehityssuuntiin sidoksissa. Väestörakenteen muutos, erityisesti väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen sekä työpaikkojen sijoittuminen heikentävät henkilöstön saatavuutta etenkin arkipäivisin.

Sopimushenkilöstö ja sivutoiminen henkilöstö säilyivät vuonna 2025 keskeisenä osana alueellista toimintavalmiutta ja lähipalveluiden turvaamista.

Henkilö- ja lähtövahvuuksissa on eroja sopimuspalokuntien kesken. Osa on saanut kehitettyä toimintaansa niin, että vahvuudet ovat parantuneet hyvälle tasolle. Osassa palokuntia on haasteita täyttää palokuntasopimuksen vaatimuksia.

Selvityksen mukaan vuonna 2025 sopimuspalokunnan pelastusyksiköt saivat hälytyksen yhteensä 1038 kertaa, näistä 0-vahvuisia lähtöjä oli 54 tehtävää. Yksiköiden vahvuuden keskiarvo näillä tehtävillä oli 3,66 henkilöä. Vastaavat keskiarvot olivat vuonna 2024 3,24 henkilöä, vuonna 2024 ja vuonna 2023 3,28 henkilöä.

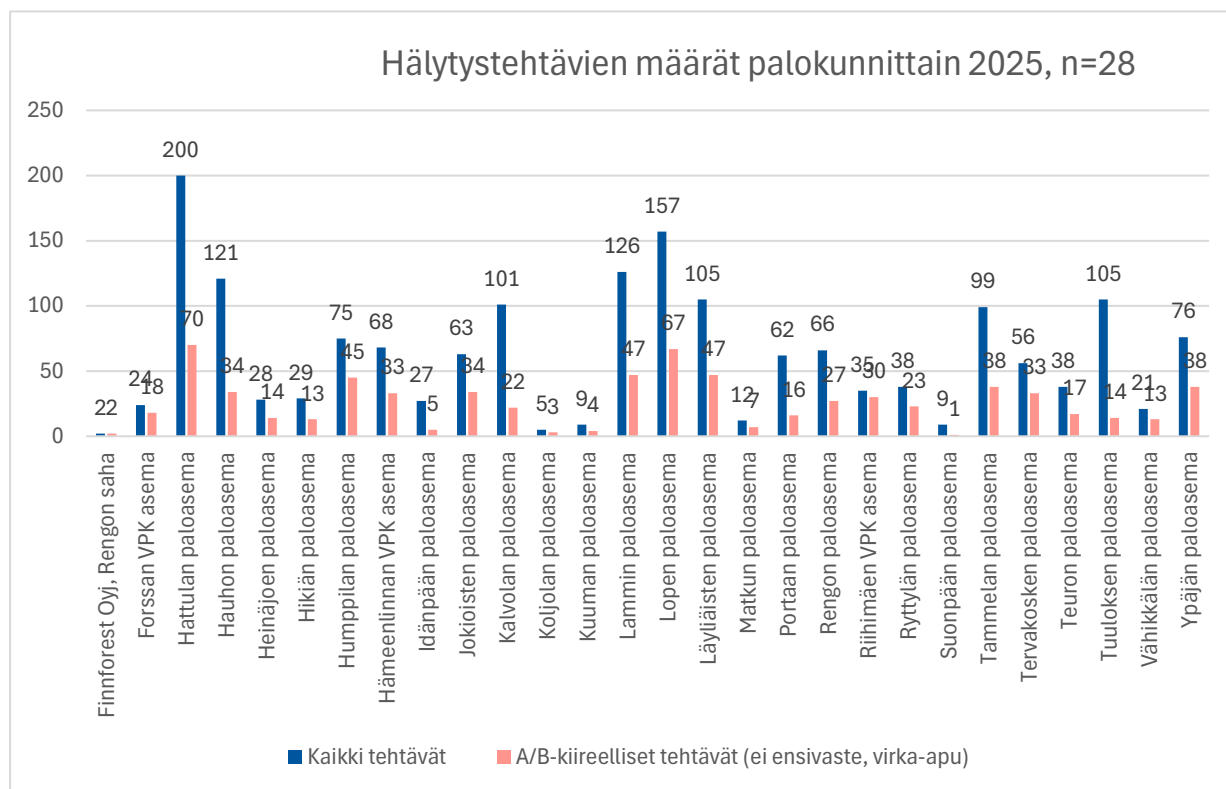
Muu tieto

Kanta-Hämeen palvelutasopäätöksessä on päätetty, että vapaaehtoisia käytetään pelastustoimen palvelujen tuottamiseen toteutuneen käytännön mukaisesti. Vapaaehtoisia käytetään pelastustoiminnan lisäksi myös muihin pelastustoimen tehtäviin, kuten turvallisuusviestintään.

Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt Pronton tietoihin perustuvaa palokuntakohtaista toimintavalmiuksien tarkastelua. Kuvassa 7 on hälytyslukumääriä palokunnittain ja kuvassa 8 palokuntien henkilökeskivahvuutta A- ja B-kiireellisillä hälytystehtävillä. Tehdyssä tarkastelussa on havaittu, että 19 palokuntaa 28:stä ei saa muodostettua keskimäärin pelastusryhmää (4 henkilöä) A- ja B-kiireisille tehtäville. Palokuntien henkilökeskivahvuus on Kanta-Hämeessä kuvan 8 mukaisesti vuonna 2025 valtakunnallisen keskiarvon (4,5 henkilöä) alle, 3,5 henkilöä. Niin sanottuja nollalähtöjä, eli hälytysten lukumäärä, jolloin hälytetystä palokunnasta ei ole yhtään lähtijää tehtävälle, on ollut vuonna 2025 3,8 prosenttia hälytyksistä (valtakunnallisesti 3,2 prosenttia). Oitin paloaseman tietoja ei huomioitu tilastossa, koska KH612 on Prontossa kirjattu säiliöautoksi.

Ero hyvinvointialueen ja Lupa- ja valvontaviraston tekemissä toteumaluvuissa vuodelta 2025 johtuu erilaisesta tilastointitavasta.

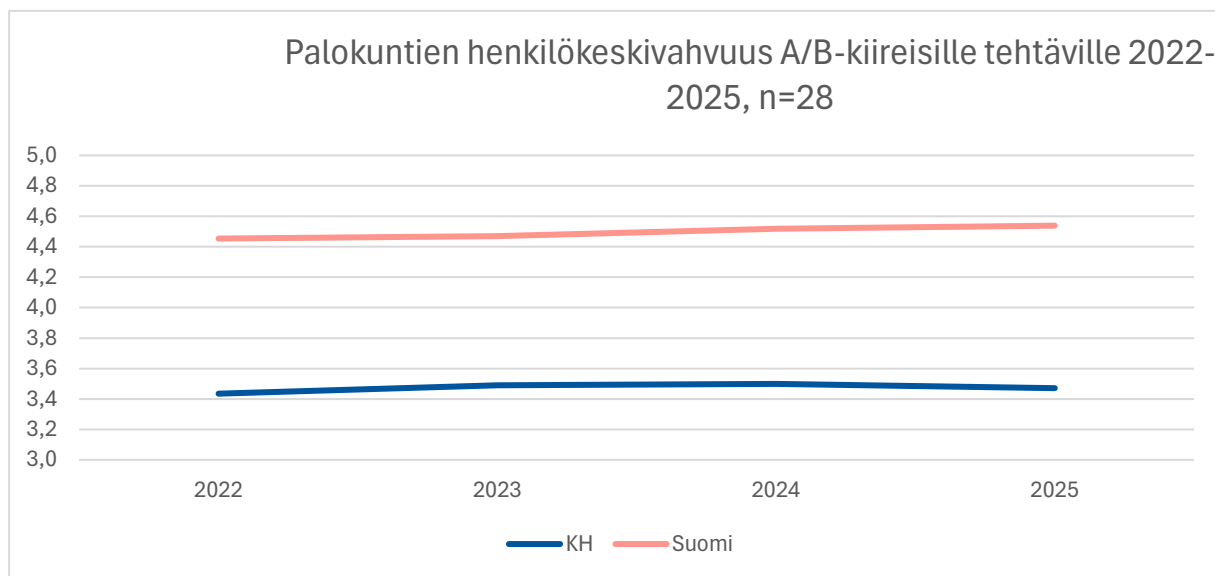
Hälytystehtävien tehtävämäärät palokunnittain Kanta-Hämeen hyvinvointialueella²¹

Kuva 7. Hälytystehtävien määrät palokunnittain vuonna 2025 Kanta-Hämeessä.

²¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026.

Palokuntien hälytystehtäville hälytetyn henkilöstön keskivahvuus Kanta-Hämeen hyvinvointialueella²²

Kuva 8. Palokuntien henkilökeskivahvuus A- ja B-kiireellisille tehtäville vuosina 2022–2025. Vertailuna valtakunnallinen keskiarvo, n=673.

²² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026. Tilasto kuvaa palokuntien kykyä vastata kiireellisiin A- ja B-luokan pelastustoimen tehtäviin sammutus- tai säiliösammutusautolla. Tilastossa on huomioitu ne tehtävät, joissa on hälytetty asemapaikalta sammutusyksikkö tai säiliösammutusyksikkö ja joissa vähintään yksi yksikkö joltakin paloasemalta on mennyt A- tai B-kiireellisenä kohteeseen. Tilastossa on huomioitu aseman kokonaisvahvuus (ml. reservi), mutta puutteet kirjaamisessa voivat esimerkiksi kasvattaa nollalähtöjen tai laskea aseman kokonaishenkilövahvuuden määrää.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sopimuspalokuntien rooli pelastustoimen palveluntuottajina on Kanta-Hämeessä keskeinen. Useilla paikkakunnilla lähin palokunta ei riitä tarjoamaan riittävää henkilöresurssia kiireellisille tehtäville, vaan tarvittavat resurssit saadaan koottua vasta toisen palokunnan täydentäessä. Puute aiheuttaa viivästystä avun saannissa. Alueella on tarve kasvattaa sopimushenkilöstöresursseja niissä palokunnissa, joissa henkilöstö on nykyisellään riittämätön.

Palokuntien keskimääräinen lähtövahvuus A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäville on hieman laskenut vuonna 2025. Alueella tulee kiinnittää huomiota erityisesti sellaisten palokuntien henkilöstöresurssiin, joissa hälytysosallistujamäärät ovat alle pelastusryhmän ja laskusuuntaisia.

3.2. Pelastustoimen sivutoimisen ja sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

*Monissa
palokunnissa
henkilöstö ei riitä
muodostamaan
pelastusryhmää,
mikä voi
viivästyttää
avunsaantia.*

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä kuvataan vapaaehtoistoiminnan tukemisen perustuvan alue- ja palokuntasopimusten linjauksiin sekä toteutuneeseen käytäntöön.

Sopimuspalokuntien henkilö- ja lähtövahvuuksissa todetaan olevan eroja. Osa palokunnista on kehittänyt vahvuudet hyvälle tasolle, osalla taas on haasteita sopimuksen vaatimusten täyttämiseksi. Pelastuslaitoksen tuen kuvataan sisältävän muiden muassa sopimuspalokuntien näkyvyyden tukemista aktiivisella viestinnällä sekä vuosittaisia kehityskeskusteluja tukitarpeiden selvittämiseksi.

Vapaaehtoistoiminnan edistämistä kuvataan myös roolin vahvistamisena varautumisessa ja operatiivisessa toiminnassa sekä taloudellisena ja koulutuksellisena tukena. Selvityksessä mainitaan sopimuspalokuntatoiminnan kehittämiseen liittyvä yhteinen työryhmä.

Alueen sopimuspalokuntatoiminnan merkittävimmät kehittämistarpeet liittyvät henkilöstön saatavuuden ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen, erityisesti rekrytointiin, perus- ja jatkokoulutuksen riittävyyteen sekä harjoitustoiminnan ja osaamisen ylläpidon tukemiseen. Toiminnan kehittämiseksi on perustettu sopimuspalokuntien ja pelastuslaitoksen yhteinen sopimuspalokuntatoiminnan kehittämistyöryhmä.

Muu tieto

Kanta-Hämeen palvelutasopäätöksessä sopimuspalokuntatoiminnan kehittämiseen ja edistämiseen liittyen linjataan, että sopimuspalokuntatoiminnan toimintaedellytykset turvataan ja toiminnan elinvoimaisuus nähdään tärkeänä osana turvallisuuden lähipalvelua. Päätöksen mukaan vapaaehtoistoiminnan tukemisessa noudatetaan alue- ja palokuntasopimusten linjauksia, palokuntien elinvoimaisuutta tuetaan ja harrastajamäärien lisääntymiseen pyritään, vapaaehtoisorganisaatioiden työpajoissa esiin nousseet toimenpide-ehdotukset huomioidaan, palokuntien tukitarpeita selvitetään vuosittaisissa kehityskeskusteluissa ja sopimuspalokuntien näkyvyyttä tuetaan aktiivisella viestinnällä. Lisäksi sopimuspalokuntien ja sivutoimisen henkilöstön koulutusta järjestetään niin, että koulutustaso saadaan vaatimusten mukaiseksi palvelutasokauden aikana.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistämisen tarve on korkea ja liittyy suoraan pelastustoiminnan suorituskyvyn turvaamiseen.

Vapaaehtoistoiminnan edistämisen saatavuus ei ole täysin turvattu kaikilla alueilla, ja se edellyttää tietyillä alueilla rekrytoinnin, näkyvyyden ja toimintaedellytysten vahvistamista.

Vapaaehtoistoiminnan edistämiseen liittyvä laadunhallinta on käynnissä ja osin toimivaa, mutta kokonaislaatu vaihtelee ja edellyttää systemaattisempaa ohjausta ja yhtenäistämistä.

Keskeisenä kehitystarpeena on vapaaehtoistoiminnan edistäminen kokonaisvaltaisesti, jossa yhdistyvät rekrytointi, koulutus, resurssiohjaus sekä rakenteellinen yhteistyö.

3.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan terveystarkastuksista on sovittu Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen ja alueen palokuntien välisessä aluesopimuksessa. Sopimuspalokunnan päällikkö on velvollinen huolehtimaan, että kaikki työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaan terveystarkastusvuorossa olevat henkilöt käyvät tarkastuksessa kunkin kalenterivuoden aikana.

Sopimuspalokuntien raportointi on vajavaista, eikä pelastuslaitoksella ole tarkkaa tietoa sopimushenkilöstön terveystarkastusten määrästä. Pelastuslaitos ei ole työnantajaroolissa sopimushenkilöstöön nähden.

Muu tieto

Aluehallintoviraston edellisen vuoden arvioinnin mukaan työterveystarkastusten tavoitteiden toteutumisessa käytännön tasolle on ollut kehittämistarvetta, sillä pelastuslaitoksella ei ole ollut riittävää tietoa pelastustoimen sopimushenkilöstön terveystarkastusten toteutumisesta.

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos järjestää pelastustoimen sopimus- ja vastaavan henkilöstön työterveystarkastukset sopimusten ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen henkilöstön sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan työterveystarkastukset toteutumisesta ei ole kaikilta osin riittävää tietoa.

Kehitystarpeena on sopimushenkilöstön terveystarkastustietojen toimittaminen pelastuslaitokselle.

3.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvilta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvilta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan kaikki vuodelle 2025 suunnitellut koulutukset eivät toteutuneet henkilövaihdosten vuoksi. Toteutumattomat kurssit siirretään seuraavalle vuodelle. Koulutukset toteuttaa Hämeen pelastusliitto.

Muu tieto

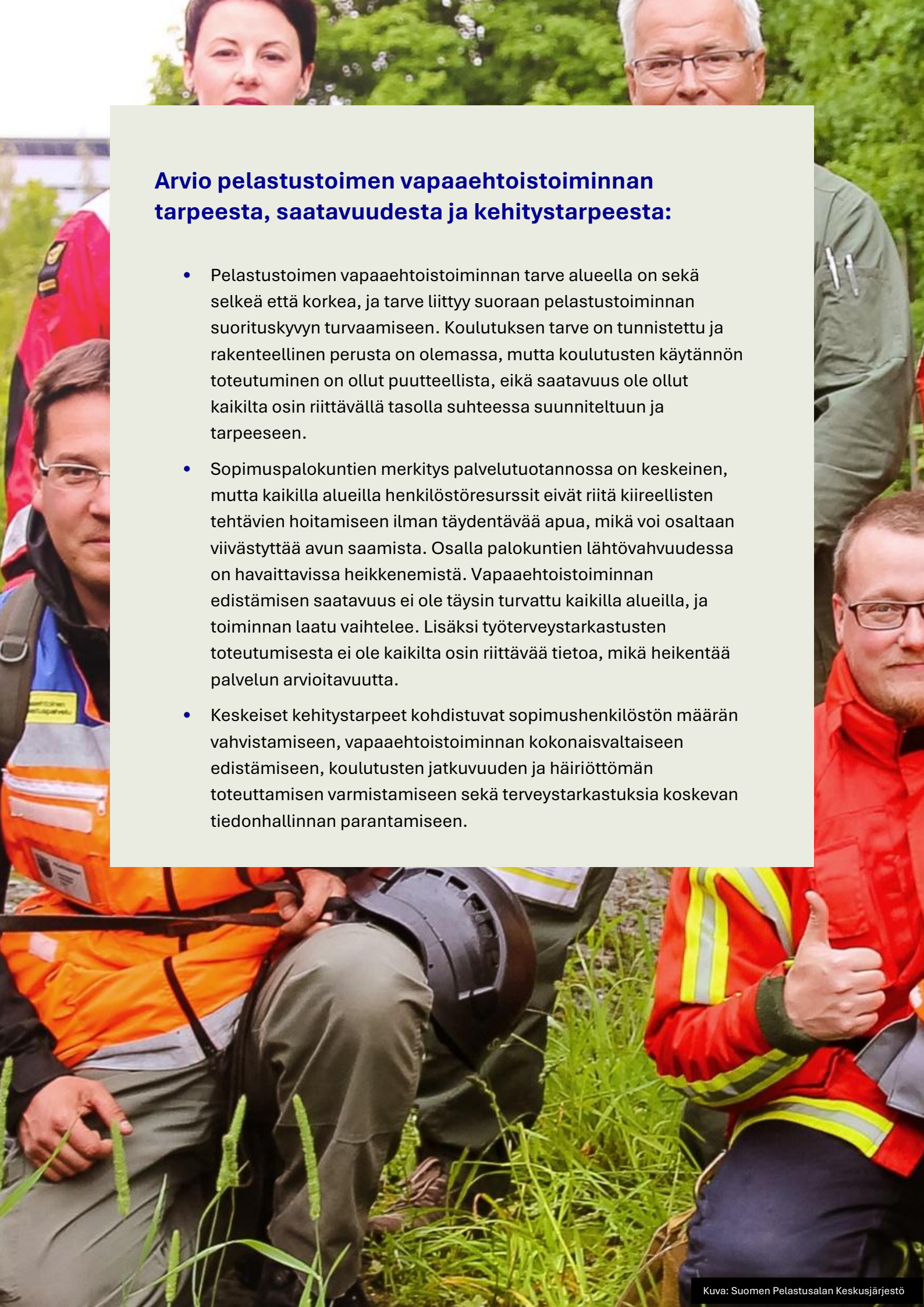
Palvelutasopäätöksen mukaan sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön perus- ja täydennyskoulutus järjestetään Pelastusopiston sopimushenkilöstön opetussuunnitelman mukaisesti käytännössä Hämeen pelastusliiton toteuttamana yhteistoimintasopimuksen perusteella. Sopimuspalokuntien päälliköiden koulutus järjestetään Pelastusopiston kurssilla.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutuksen tarve on tunnistettu ja koulutusjärjestelmän rakenteellinen perusta on olemassa. Koulutus nojaa Pelastusopiston opetussuunnitelmaan, mikä tukee koulutuksen yhdenmukaisuutta ja antaa laadulle perustellun pohjan.

Koulutusten käytännön toteutuminen on ollut puutteellista. Vuodelle 2025 suunnitelluista koulutuksista kaikkia ei ole saatu järjestettyä henkilövaihdosten vuoksi, ja toteutumattomat koulutukset on siirretty seuraavalle vuodelle. Koulutuksen saatavuus ei ole ollut kaikilta osin riittävällä tasolla suhteessa suunniteltuun ja tarpeeseen.

Kehitystarve kohdistuu erityisesti koulutusten jatkuvuuteen sekä häiriöttömään toteuttamiseen.

Arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarve alueella on sekä selkeä että korkea, ja tarve liittyy suoraan pelastustoiminnan suorituskyvyn turvaamiseen. Koulutuksen tarve on tunnistettu ja rakenteellinen perusta on olemassa, mutta koulutusten käytännön toteutuminen on ollut puutteellista, eikä saatavuus ole ollut kaikilta osin riittävällä tasolla suhteessa suunniteltuun ja tarpeeseen.
- Sopimuspalokuntien merkitys palvelutuotannossa on keskeinen, mutta kaikilla alueilla henkilöstöresurssit eivät riitä kiireellisten tehtävien hoitamiseen ilman täydentävää apua, mikä voi osaltaan viivästyttää avun saamista. Osalla palokuntien lähtövahvuudessa on havaittavissa heikkenemistä. Vapaaehtoistoiminnan edistämisen saatavuus ei ole täysin turvattu kaikilla alueilla, ja toiminnan laatu vaihtelee. Lisäksi työterveystarkastusten toteutumisesta ei ole kaikilta osin riittävää tietoa, mikä heikentää palvelun arvioitavuutta.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat sopimushenkilöstön määrän vahvistamiseen, vapaaehtoistoiminnan kokonaisvaltaiseen edistämiseen, koulutusten jatkuvuuden ja häiriöttömän toteuttamisen varmistamiseen sekä terveystarkastuksia koskevan tiedonhallinnan parantamiseen.

4. Väestönsuojelun palvelut

Tässä luvussa arvioidaan väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehitystarvetta.

Pelastuslain mukaan pelastustoimen viranomaisen on varauduttava hoitamaan toimialaansa kuuluvat väestönsuojelutehtävät riittävillä suunnitelmilla ja valmisteluilla. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

4.1. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan toimintaympäristön on jatkanut muutostaan turvallisuuspoliittisen epävarmuuden vuoksi. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun laajuus ei ole kasvanut lakisääteisten velvoitteiden osalta vuonna 2025, mutta toimintaympäristön muutokset ovat korostaneet suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen kehittämisen tarvetta väestönsuojeluun varautumisessa.

*Väestönsuojelun
kehittäminen on
edennyt ja
suunnitteluun on
panostettu.*

Selvityksen mukaan Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky on osittain toteutunut asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Suunnittelun painopisteenä oli olemassa olevien suunnitelmien ajantasaisuuden arvioinnissa, tunnistettujen puutteiden korjaamisessa sekä väestönsuojelun kokonaisuuden selkeyttämisessä koko hyvinvointialueen varautumista koskien.

Suunnittelutyötä toteutetaan omatoimen ohella ja myös päätoimisiin suunnitteluresursseihin kohdistui lisäyksiä. Eri suunnitelmien ja väestönsuojelutehtäviin liittyvien vastuiden ja varausten ylläpito sekä kehittäminen edistyi vuonna 2025. Kehittämistarpeita tunnistettiin erityisesti suunnitelmien keskinäisessä yhteensovittamisessa, dokumentoinnin kattavuudessa ja väestönsuojelutehtäviin liittyvien resurssitarpeiden varausten ajantasaisuudessa.

Muu tieto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos päivittää väestönsuojeluun varautumisen suunnitelmat palvelutasokauden alussa. Jatkossa suunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Työssä hyödynnetään kansallisia aineistoja niin paljon kuin on mahdollista. Päätöskaudella tunnistetaan väestönsuojelussa tarvittavat kumppanuudet ja sen perusteella aloitetaan tarvittava sopimuksellinen varautuminen. Varautumisen suunnittelun voimavarat ovat 0,5 henkilötyövuotta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2025 toteuttaman pelastustoimen riskianalyysien sisällön teemavalvonnan mukaan Kanta-Hämeen pelastuslaitos on edellisinä vuosina päivittänyt väestönsuojeluun varautumisen palvelujen edellyttämiä asiakirjoja. Työ on osin kesken, ja tavoitteena on, että asiakirjat on päivitetty vuoden 2026 kevääseen mennessä. Kokonaisuutta vahvistaa vuonna 2026 laadittava hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös, jonka valmistelussa hyödynnetään päivitettyjä riskianalyysijä ja muita suunnitteluperusteita.²³

²³ Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan johtopäätökset Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastuslaitoksen riskianalyysistä, ESAVI/34226/2025.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelutarve on tunnistettu, ja tarve on kasvanut turvallisuusympäristön muutosten myötä.

Väestönsuojelutehtävien edellyttämien suunnitelmien päivittäminen ja tunnistettujen puutteiden korjaaminen on alueella kesken.

Suunnitelmien alueellista yhdenmukaisuutta ei ole vielä saavutettu, vaikka suunnitteluresursseja on kyetty lisäämään.

Suunnitelmien laatu vaihtelee, ja osa suunnitelmista on edennyt pidemmälle kuin toiset.

Keskeisenä kehitystarpeena on päivitystyön loppuun saattaminen suunnitellusti. Tämä edellyttää erityisesti suunnitelmien keskinäisen yhteensopivuuden parantamista sekä dokumentoinnin kattavuuden vahvistamista.

4.2. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii vastuullaan olevien väestönsuojelutehtävien toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2025 yhteensovittamista toteutettiin osana hyvinvointialueen varautumisen rakenteita ja pelastustoimen toimintakäsikirjassa määriteltäviä menettelyjä. Tiedut yhteistoiminnan tavat vakiintuivat osaksi arkea eri toimijoiden kesken ja viranomaisyhteistyö syventyi entisestään alueella. Tätä kuitenkin haastoi henkilöstöresurssien riittävyys.

Yhteensovittamisen tavoitteita kyettiin edistämään, mutta ne eivät ole täyttyneet kaikilta osin. Yhteensovittaminen on painottunut vuonna 2025 olemassa olevien suunnitelmien yhteensovittamiseen ja keskeneräisten kokonaisuuksien tunnistamiseen. Suunnitelmien yhteensovittaminen ei ole toteutunut kaikilta osin tavoitellulla tavalla. Puutteita todettiin erityisesti suunnittelun perusteluaineistoissa. Yhteensovittamistyö loi perustaa seuraavien vuosien kehittämistyölle ja selkeytti tunnistettuja kehittämistarpeita.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos sovittaa yhteen väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmat palvelutasokauden ensimmäisen puoliskon aikana. Yhteensovittamistarpeen pelastuslaitos tulee esittämään Kanta-Hämeen turvallisuusfoorumin asialistalla vuosittain.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittamista koskeva tarve on tunnistettu. Yhteensovittamisen tarve on merkittävä erityisesti pelastustoimen, kuntien ja muiden viranomaisten rajapinnoissa, joissa yhteisen suunnittelurakenteen vahvistaminen on korostunut.

Yhteensovittamisen resurssit ja rakenteet ovat yhtenäisiä, ja toiminnan arvioidaan vakiintuneen. Yhteistyö on systemaattista ja toteutuu tavoitteellisesti, vaikka suunnitelmien saatavuudessa esiintyy vielä vaihtelua.

Keskeisinä kehitystarpeina ovat yhteistoiminnan käytäntöjen suunnitelmallinen ylläpitäminen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä riittävien henkilöresurssien kohdentaminen työhön.

4.3. Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää riittävän väestönsuojeluorganisaation määrittämistä. Tämä sisältää tarvittavan henkilöstön (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspälokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittelyn ja varaamisen sekä näitä koskevien suunnitelmien laatimisen ja säännöllisen päivittämisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojeluorganisaatio on suunniteltu ja se muodostuu hyvin pitkälti päätoimisesta henkilöstöstä ja sopimuspälokunnista sekä niiden jäsenistä.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos määrittelee väestönsuojeluorganisaation henkilöstön, tilat, kaluston ja materiaalin palvelutasokauden ensimmäisen puoliskon aikana sekä huolehtii niiden varaamisesta. Suunnittelun perusteet laaditaan saman ajanjakson kuluessa. Suunnittelussa hyödynnetään valmiussuunnittelijan 0,5 henkilötyövuoden työpanosta sekä tarvittaessa varautumisen tiimin muita resursseja.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämistarve on tunnistettu, ja organisaatio on määritelty saatavuuden varmistamiseksi.

Pelastustoimen väestönsuojeluorganisaation laatua ja kehitystarpeita ei käytettävissä olevan selvitysaineiston perusteella voida arvioida.

4.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää periaatteiden määrittämistä sille, miten väestönsuojeluorganisaation henkilöstö ja tarvittavat tilat varataan ja kuinka usein näitä koskevat suunnitelmat päivitetään. Varautumiseen sisältyy päätoimisen, sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön henkilövaraamisen sekä pelastuslaitoksen omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaaminen poikkeusolojen tehtäviä hoitamiseen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Kanta-Hämeen pelastustoimi ei vuonna 2025 ole tehnyt erityisiä väestönsuojelutehtäviin kohdistuvia materiaalistien valmiuksien lisäyksiä. Pelastustoimi on jatkanut laaja-alaista kehittämistä kaikkien kyvykkyyksien mahdollistamiseksi, osana päivittäistä lakisääteistä tehtäväänsä.

Pelastustoimi on toteuttanut henkilövarauksia, joka on joltain osin vielä kesken. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavien tilojen käyttö on sovittu yhteistyöviranomaisten kesken. Kalustovaraukset ovat edistyneet, mutta toistaiseksi puuttuu selkeä prosessi varausten toteuttamiseen.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelutehtäviin tarvittavien resurssien varaustarve on tunnistetun tarpeen mukainen ja kattaa henkilöstö-, kalusto- ja tilaresurssit.

Henkilöstövarausten saatavuus on arvioitu kohtuulliseksi, ja tilojen käytön yhteensovittaminen on toteutettu. Kalustovaraukset ovat kuitenkin vielä toteuttamatta.

Keskeisimmiksi kehitystarpeiksi arvioidaan, että materiaalistien valmiuksien tasoa suhteessa eri turvallisuustilanteisiin tulisi arvioida riskiperusteisesti. Lisäksi henkilöstövarausten kattavuus kaikkien henkilöstöryhmien osalta sekä väestönsuojelutehtävien ja poikkeusolojen kalustotarpeiden varmistaminen edellyttävät jatkotoimia varausten kautta.

4.5. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiselle vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely sekä näihin perustuvien toimenpiteiden suunnittelu muodostavat väestönsuojelutehtävien koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus on jonkin verran satunnaista. Pitkäjänteistä koulutussuunnitelmaa ei ole kyetty laatimaan resurssin puutteiden vuoksi. Pelastustoimen päällystää on koulutettu tilannekuvatyöskentelyyn ja hajautettuun johtamiseen, joka tukee toimintaa myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Hyvinvointialueella järjestetään varautumisteemaisia koulutustilaisuuksia ja työpajoja. Hyvinvointialue osallistui KAAKKO25 -harjoitukseen, jossa organisaatiota harjoitettiin laaja-alaisesti harjoituksen skenaarion mukaisessa turvallisuustilanteessa toimimiseen.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos kartoittaa väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarpeet ja laatii koulutussuunnitelman vuoden 2024 aikana. Henkilöstö koulutetaan palvelutasokauden aikana, ja koulutustarpeita arvioidaan jatkossa vuosittain.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusta koskevan koulutus- ja harjoitustarpeen arvioidaan säilyneen pääosin ennallaan.

Koulutuksen saatavuus on osittainen ja vaihteleva, vaikka harjoituksiin osallistuminen on toteutunut suunnitellusti. Koulutus ei perustu yhtenäiseen koulutussuunnitelmaan, joka palvelutasopäätöksen mukaan tuli olla laadittuna vuonna 2024. Tämä heikentää koulutuksen laatua ja kattavuutta.

Keskeisenä kehitystarpeena on varata riittävät henkilöstöresurssit koulutussuunnitteluun. Koulutusjärjestelmän tulee olla systemaattinen ja koulutussisältöjen tulee vastata tehtävärooleja.

4.6. Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan Kanta-Hämeen pelastustoimen poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten tilaratkaisut ovat kesken.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen tilat eivät sijaitse suojatiloissa. Johtokeskustilojen sijoittaminen suojatiloihin vaatii investointivarausta, joka on tarkoitus suunnitella osana hyvinvointialueen palveluverkkoselvitystä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen osainvestointisuunnitelma vuosille 2027–2030 ei sisällä investointivarausta johtamistilojen osalta.

Pelastuslaitoksen johtamistilat eivät mahdollista toimintaa poikkeusoloissa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan poikkeusoloissa edellyttämien johtamistilojen ja muiden edellytysten tarve on alueella tunnistettu. Alueella on tarve kehittää suojattuja ja teknisesti toimintavarmoja johtamistiloja poikkeusolojen johtamiskyvyn varmistamiseksi.

Johtamistilojen saatavuus ei ole tavoitteiden tasolla, ja järjestelyt ovat vielä kesken. Teknisten järjestelmien toimintavarmuutta ei ole mahdollista arvioida selvityksessä esitettyjen tietojen perusteella.

Keskeisenä kehitystarpeena on pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytysten varmistaminen poikkeusoloissa. Tarve tulee huomioida pelastustoimen osainvestointisuunnitelmissa.

Arvio väestönsuojeluun varautumisen palvelujen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Väestön suojeluun varautumisen palveluiden tarve on alueella tunnistettu selkeästi, ja tarve on osin kasvanut turvallisuusympäristön muutosten myötä.
- Palveluiden saatavuus toteutuu kuitenkin vain osittain. Suunnitelmien yhteensovittamisen rakenteet ja yhteistyö näyttäytyvät vakiintuneina, mutta suunnitelmien saatavuudessa on edelleen vaihtelua. Suunnitelmien päivittäminen ja puutteiden korjaaminen ovat kesken, suunnitelmien alueellinen yhdenmukaisuus ja laatu vaihtelevat, kalustovaraukset ovat toteuttamatta, koulutuksen saatavuus on osittainen eikä se perustu yhtenäiseen koulutussuunnitelmaan. Lisäksi poikkeusolojen johtamistilojen saatavuus ei ole tavoitteiden tasolla.
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat suunnitelmien päivitystyön loppuunsaattamiseen, yhteensopivuuden ja dokumentoinnin vahvistamiseen, riskiperusteiseen materiaalliseen varautumiseen, henkilöstöresurssien turvaamiseen, systemaattisen koulutusjärjestelmän rakentamiseen sekä poikkeusolojen johtamisen edellytysten varmistamiseen.

5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

5.1. Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Lupa- ja valvontavirasto tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Pelastustoimen investointikokonaisuus on alustavassa suunnitelmassa vuosille 2027–2030 yhteensä 8,660 miljoonaa euroa pysyviin vastaaviin ja 0,080 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 pelastustoimen osuus on 3,100 miljoonaa euroa pysyvissä vastaavissa, josta miljoona euroa kohdistuu rakennuksiin, 2,050 miljoonaa euroa laite- ja kalustohankintoihin ja 50 000 euroa ICT:hen.

Rakennukset

Pelastustoimen yksilöidyissä kohteissa keskeisin rakennusinvestointi on Oitin paloasema, jolla korvataan kaksi elinkaarensa päässä olevaa asemaa, Oitti ja Hikiä. Lisäksi kiinteistöjen osalta selvitys nostaa esiin sopimuspälokuntien vanhan paloasemakannan, puhdas paloasema -malliin liittyvät puutteet sekä tulevaisuuden paloasemarakentamisen paineen.

Kalusto

Kalustossa painottuvat sammutusautot, säiliö- ja säiliösammutusautot, raivausauto, nosto-/puolitikasauto sekä yksikköhinnan alittavat erityiskyvykkyksiä tukevat hankinnat, kuten väestöhälyttimet, johtoauto, öljyntorjuntavene, rauniopelastuskontti ja CBRNE-kontti. Vuosittainen selvitys tukee kalustoinvestointien tarvetta toteamalla, että ajoneuvokaluston keski-ikä on edelleen noin 20 vuotta ja että nykyinen uusintatahti säilyttää tason mutta ei nuorena kalustoa.

ICT

ICT-investoinneissa varsinainen investointisuunnitelma on melko niukka, mutta vuosittainen selvitys osoittaa selviä tarpeita KEJO-järjestelmään, VIRVE 2:een, onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmään, VHF-laitteiston päivitykseen sekä muihin kansallisiin ratkaisuihin.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysijä ei ole laadittu tai ollut käytössä.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta

Rakennusinvestointien tarve on vahvimmin kuvattu Oitin paloaseman kohdalla, koska hanke korvaa kaksi elinkaarensa päässä olevaa asemaa ja liittyy suoraan paloasemaverkon järjestämiseen. Ryttylän ja Riihimäen kohteet ovat selvästi ylläpito- ja korjausluonteisempia, ja niiden tarveperustelut jäävät tähän nähden teknisemmiksi ja niukemmiksi.

Vuosittainen selvitys laajentaa kokonaiskuvaa osoittamalla, että sopimuspaloakuntien paloasemien rakennuskanta on vanhaa ja puhdas paloasema -mallin periaatteessa on puutteita, joten rakennusinvestointipaine on laajempi kuin varsinaisista rivikohteista ilmenee.

Kalustoinvestointien tarve perustuu ensisijaisesti hallittuun uusimiseen ja pelastuslaitoksen kalustollisen valmiuden säilyttämiseen. Ajoneuvokaluston, kuten sammutus- ja säiliöautojen, kohdalla tarveperustelu jää investointisuunnitelmassa yleiselle tasolle. Selvitys vahvistaa kokonaiskuvaa toteamalla kaluston keski-ikänsä olevan noin 20 vuotta eikä nykyisen uusimistahdin riittävän kaluston nuorentamiseen. Raivausauton, CBRNE-kontin, rauniopelastuskontin ja väestöhälyttimien kaltaisissa hankinnoissa tarveperustelu on vahvempi, koska sama aineisto tunnistaa näihin liittyvät suorituskäky- ja valmiuskehittämisen tarpeet. Öljyntorjuntaveneen tarve näyttäytyy osana ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden ylläpitoa, mutta sitä ei avata yhtä tarkasti kuin joitakin muita erityiskävykkyksiä.

ICT-investointien osalta investointisuunnitelma esittää pelastustoimen kokonaisuuden suhteellisen suppeana 500 000 euron hankkeena, mutta vuosittainen selvitys osoittaa tätä laajemman kansallisiin järjestelmiin liittyvän tarpeen. Tarveperustelu on vahvin KEJO:n, VIRVE 2:n ja muiden kansallisten ratkaisujen kohdalla, koska ne liitetään suoraan operatiivisen toiminnan, johtamisen ja viranomaisyhteistyön kriittiseksi perustaksi. Aineiston perusteella ICT-tarpeet ovat alueellisesti perusteltuja ja vahvasti sidoksissa kansallisiin velvoitteisiin.

5.2. Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Investointien vaikutuksia kuvataan aineistossa etenkin palvelujen yhdenvertaisuuden, toimintavalmiuden, toimintavarmuuden ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista. Yhteistyövaikutukset näkyvät erityisesti yhteishankintojen ja kansallisten järjestelmäratkaisujen hyödyntämisessä, mutta yksittäisten investointien osalta vaikutusarvioiden laatu vaihtelee. Kokonaisuutena vaikutusarviot ovat selkeimmät rakennus- ja ICT-kohteissa sekä erityiskyvykkyksiä tukevissa hankinnoissa, kun taas perustason ajoneuvokaluston osalta ne jäävät yleisluonteisemmiksi.

Rakennukset

Rakennusinvestointien osalta selkein yksittäinen vaikutus koskee Oitin paloasemaa, jonka todetaan vaikuttavan pelastustoimen yhdenvertaiseen saatavuuteen palvelutarpeeltaan samankaltaisilla alueilla. Muiden investointien osalta vaikutukset liittyvät muun muassa työympäristön turvallisuuden ja teknisen toimivuuden parantumiseen.

Kalusto

Kalustoinvestointien kuvaukset ovat pääosin korvausinvestointeja. Vuosittainen selvitys korostetaan, että investoinneilla säilytetään palvelutasopäätöksen mukainen kalustollinen valmius eikä anneta toimintavarmuuden heikentyä kaluston vanhenemisen myötä. Erityiskyvykkyyksien, kuten raskaan tieliikennepelastamisen, rauniopelastamisen, CBRNE-valmiuden ja väestön varoittamisen, osalta vaikutukset ovat selvemmin sidottuja tunnistettuihin palvelutarpeisiin.

Ajoneuvokaluston vuosittainen investointitaso ylläpitää keski-ikää ennallaan, mutta ei yksin riitä kaluston nuorentamiseen.

ICT

ICT-investointien vaikutusarviot jäävät investointisuunnitelmassa yleisiksi, mutta vuosittainen selvitys määrittää KEJO:n, VIRVE 2:n ja muut kansalliset ratkaisut operatiivisen toiminnan, johtamisen ja viranomaisyhteistyön kriittiseksi perustaksi. Väestöhälyttimien osalta vaikutus ilmenee järjestelmän toimintavarmuuden ylläpitona. Vuonna 2025 uusittiinkin neljä väestöhälytintä.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysijä ei ole laadittu tai ollut käytössä.

Arvio pelastustoimen investointien vaikutuksista

Rakennusinvestointien vaikutukset on kuvattu selkeimmin Oitin paloaseman kohdalla, jossa hanke liitetään suoraan pelastustoimen yhdenvertaiseen saatavuuteen. Muissa rakennuskohteissa vaikutukset jäävät enemmän yleiselle tasolle ja liittyvät tekniseen turvallisuuteen sekä työympäristön parantamiseen. Kokonaisuutena rakennusinvestointien voidaan kuitenkin arvioida tukevan paloasemaverkon toimivuutta ja tilojen turvallista käyttöä.

Kalustoinvestointien vaikutuksia kuvataan aineistossa pääosin toimintavarmuuden ja palvelutasopäätöksen mukaisen valmiuden säilyttämisenä. Ajoneuvokaluston osalta vaikutusarviot jäävät yleisiksi. Kyvykkyyksiä tukevissa hankinnoissa, kuten raivausautossa, väestöhälyttimissä, CBRNE-kontissa ja rauniopelastuskontissa, vaikutuskuvaus on selvästi vahvempi, koska ne sidotaan tunnistettuihin kehittämis- ja valmiustarpeisiin. Öljyntorjuntaveneen kohdalla vaikutus jää enemmän ympäristövahinkovalmiuden ylläpitämisen tasolle.

ICT-investointien vaikutukset ovat selkeästi sidottuja johtamiseen, tilannekuvaan, viestintään ja viranomaisyhteistyöhön. Esitetyt ICT-investoinnit ovat operatiivisen toiminnan kriittinen perusta. Kokonaisuutena ICT-investointien vaikutukset on Kanta-Hämeen aineistossa kuvattu varsin hyvin, vaikka euromääräinen ja hankekohtainen erittely jää osin puutteelliseksi.

Aineisto tuo lisäksi esiin, että yhteishankintoja ja hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä pidetään kustannusvaikuttavuuden kannalta hyödyllisinä.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta ja vaikutuksesta:

- Kanta-Hämeen pelastustoimen investointitarve painottuu aineiston perusteella paloasemaverkon kehittämiseen, kaluston korvaus- ja valmiusinvestointeihin sekä kansallisiin ratkaisuihin kytkeytyviin ICT-investointeihin. Rakennusinvestoinneille näyttäytyy tarvetta laajemmin kuin mitä alustava investointisuunnitelma yksin osoittaa, ja myös ICT-tarpeet ovat aineistossa toiminnallisesti selvästi tunnistettavissa.
- Oitin paloaseman investointi kohdistuu kahden elinkaarensa päässä olevan aseman korvaamiseen, mikä osoittaa selkeää tarvetta paloasemaverkon uudistamiseen. Ryttylän ja Riihimäen kohteet ovat luonteeltaan enemmän ylläpito- ja korjausinvestointeja, ja niiden tarveperustelut jäävät Oittia teknisemmiksi ja niukemmiksi. Ajoneuvokaluston osalta vuosittainen investointitaso ylläpitää kaluston keski-ikää suunnilleen ennallaan, mutta ei yksin riitä kaluston nuorentamiseen. ICT-investointien tarve liittyy erityisesti KEJO:on, Virve 2:een ja muihin kansallisiin ratkaisuihin, jotka ovat operatiivisen toiminnan, johtamisen ja viranomaisyhteistyön kannalta keskeisiä.
- Investointien vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti palvelutason, toimintavalmiuden ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen, ja aineisto tukee tätä vaikutuslogiikkaa erityisesti Oitin rakennushankkeen sekä ICT-kokonaisuuden osalta. Vaikutusten tarkkuus vaihtelee investointityypeittäin, mutta kokonaisuutena investoinnit tukevat paloasemaverkon toimivuutta, kalustollisen valmiuden ylläpitoa ja operatiivisen toiminnan edellytyksiä.
- Oitin paloaseman vaikutuslogiikka on rakennusinvestoinneista vahvin, koska hankkeella korvataan kaksi vanhaa asemaa ja turvataan alueellinen yhdenvertainen saavutettavuus. Kalustohankintojen vaikutukset liittyvät pääosin toimintavarmuuden ja palvelutasopäätöksen mukaisen valmiuden säilyttämiseen. Erityiskyvykkyyksiin liittyvissä hankkeissa vaikutusperustelut ovat ajoneuvokaluston yleisiä korvausinvestointeja vahvemmat. ICT-investointien vaikutukset kytkeytyvät johtamiseen, tilannekuvaan, viestintään ja viranomaisyhteistyöhön, vaikka euromääräinen ja hankekohtainen erittely jää osin puutteelliseksi.

6. Menetelmät ja laatuseloste

6.1. Arvioinnin tietopohja

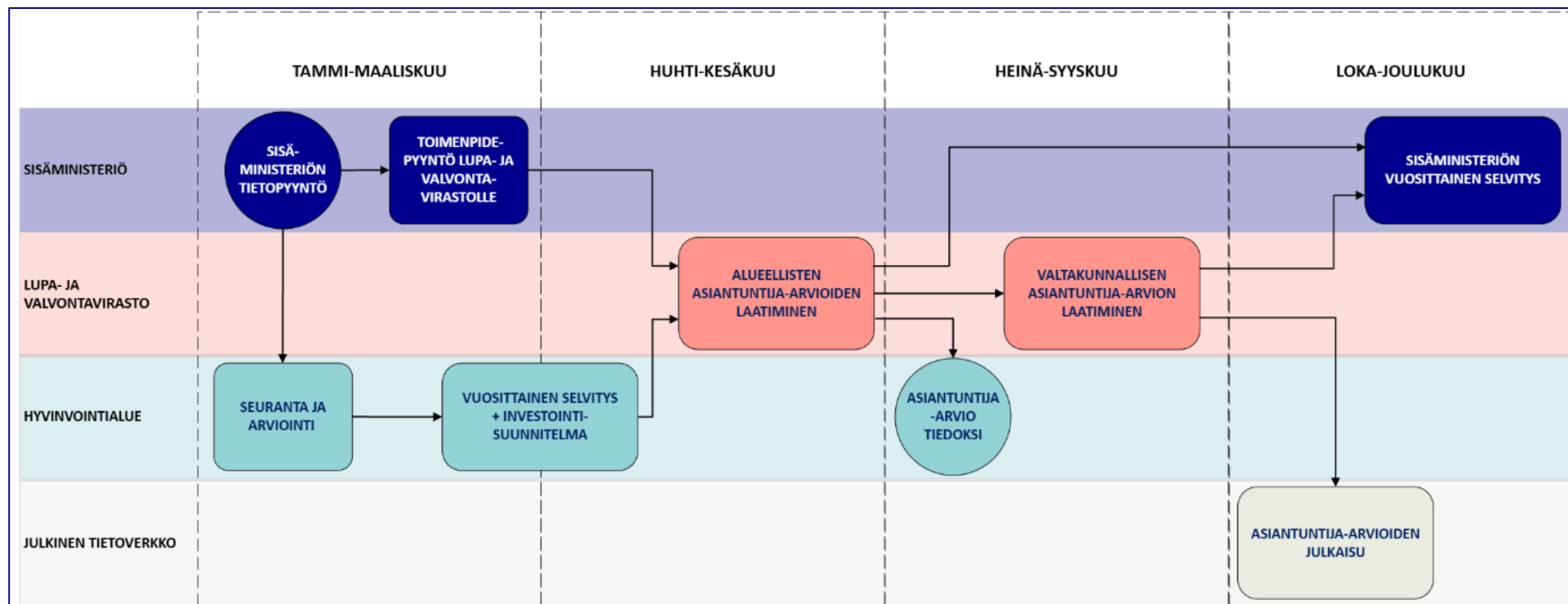
Lupa- ja valvontaviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmästä (Pronto) haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty Lupa- ja valvontavirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Asiantuntija-arvioiden valmistelu lähtee liikkeelle kunkin vuoden alussa, kun sisäministeriö lähettää tietopyynnön hyvinvointialueille sekä toimenpidepyynnön Lupa- ja valvontavirastolle laatia vuosittaiset alueelliset asiantuntija-arviot sekä valtakunnallinen asiantuntija-arvio pelastustoimen palveluista. Hyvinvointialueet laativat seurannan ja arvioinnin perusteella kerätyt tiedot hyvinvointialueen vuosittaiseen selvitykseen sekä investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelmaan, ja toimittaa tiedot sisäministeriölle sekä Lupa- ja Valvontavirastolle huhtikuun loppuun mennessä. Lupa- ja valvontavirasto laati touko-kesäkuun aikana alueelliset asiantuntija-arviot, ja toimittavat ne sisäministeriöön sekä hyvinvointialueille tiedoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto laatii valtakunnallisen asiantuntija-arvion alueellisten asiantuntija-arvioiden pohjalta syyskuun puoliväliin mennessä.

Pelastustoimen asiantuntija-arviot julkaistaan julkisessa tietoverkossa Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla lokakuun aikana. Pelastustoimen asiantuntija-arvioita käytetään sisäministeriön vuosittaisessa selvityksen lisäksi keskeisenä materiaalina vuosittaisten hyvinvointialueneuvotteluihin valmistauduttaessa sekä itse neuvotteluissa.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvioon liittyvä prosessi on esitetty kuvassa 2.

Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen asiantuntija-arvion prosessi

Kuva 9. Asiantuntija-arvioiden laatiminen ja aikataulu.

6.2. Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (Pronto), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Lupa- ja valvontaviraston sekä aiempien aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat saatavissa virastolta tietopyynnöllä.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida arvioinnissa käytettävää tietopohjaa.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto

Hyvinvointialueen asiakirjat

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelma 2027–2030 ja liite 2c: investointisuunnitelman tekstiosa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2024–2026.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vuosittainen selvitys.

Julkaisut

Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäministeriön julkaisu 2025:14.](#)

[Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisu 2021:6.](#)

[Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.](#)

Tietojärjestelmät

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Pronto.

Annetut korjausmääräykset ja muut asiakirjat

Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan johtopäätökset Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastuslaitoksen riskianalyysistä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto, diaari ESAVI/34226/2025.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa olevat huomattavat puutteet. Etelä-Suomen aluehallintovirasto 19.6.2024, diaari ESAVI/48240/2023.

Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö
Tampere 2026